

SALA
LECTURII

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință, Cultură,
Poligrafie, Presă și Edituri

ANUL XVII (XXXVIII) Nr. 316 (1 402)
Simbătă, 15 octombrie 1988

8 pagini — 2,50 lei

TEZELE PENTRU PLENARA C.C. AL P.C.R. — PROGRAM DE MUNCĂ EXEMPLARĂ PENTRU ÎNTREGUL POPOR

Învățămîntul românesc — principal factor de progres și civilizație

În Cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Timișoara, cu prilejul deschiderii noului an școlar, tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază contribuția deosebită a învățămîntului la progresul general al societății, subliniind faptul că, alături de marile realizări obținute de țara noastră în construcția socialistă, „dezvoltarea învățămîntului constituie una din cele mai importante înfăptuiri, fără de care nu am fi putut să obținem puternica dezvoltare economică-socială, ridicarea nivelului de civilizație al României”. Acest rol determinant, dinamizator, al învățămîntului reiese din înseși funcțiile sale instructiv-educativă și social-formativă, concretizate prin asigurarea unei temeinice pregătiri de cultură generală, științifice, politico-ideologice și profesionale, a tineretului studios, prin formarea unor oameni cu o înaltă conștiință revoluționară, patriotică, devotați nobilei cauze a socialismului și comunismului. Răspunzînd unor asemenea comandamente sociale, învățămîntul românesc contemporan trebuie să țină seama permanent de exigențele politice, economice și social-culturale ale fiecărei etape de dezvoltare multilaterală a patriei noastre.

Așa cum precizează secretarul general al partidului, „trăim o epocă de mari transformări revoluționare, de noi și noi descoperiri științifice și tehnice, de largire a orizontului cunoașterii umane în toate domeniile de activitate. Iată de ce trebuie să spunem cu toată tăria că viitorul poporului nostru — ca de altfel al oricărui popor — va fi determinat în mod hotărîtor de nivelul învățămîntului și al cercetării științifice”. Rezultă cu claritate unitatea dialectică dintre învățămînt și știință, cele două componente ale culturii și civilizației socialiste intercondiționîndu-se reciproc în amplul și complexul proces de înnoțire transformări. Această strînsă legătură între știință și învățămînt, ca principalii factori propulsatori, ca un rol hotărîtor în dezvoltarea socială — în creșterea forțelor de producție, în perfecționarea relațiilor sociale, în modernizarea economiei naționale, în sporirea calității și productivității muncii, în toate sectoarele de activitate, în ridicarea nivelului general de bunăstare — constituie, de fapt, una dintre tezele fundamentale cuprinse în Expunerea secretarului general al partidului la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din aprilie a.c. Importanța ei teoretică și practică se confirmă prin implicațiile profunde pe care le are în pregătirea științifică și profesională a tinerelor generații; ea explică necesitatea noilor structuri socio-profesionale determinate de revoluția științifică și tehnică. „Puterea stă în știință — afirmă cu mobilizatoare convingere tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la marea adunare populară din municipiul Timișoara — în capacitatea omului de a crea, de a cunoaște și de a modifica continuu, în folosul său, al progresului, întreaga dezvoltare!”

În condițiile în care știința devine tot mai mult o forță nemijlocită de producție, școala are datoria să valorifice cele mai noi cuceriri ale acesteia, să asigure o profundă bază științifică instruirii în meserie a elevilor, adaptînd-o la cerințele actuale și de viitor ale economiei, să-și canalizeze eforturile în direcția integrării organice a învățămîntului cu cercetarea și producția, „pentru că numai printr-o conlucrare strînsă între aceste sectoare de activitate se va asigura înfăptuirea neabătută a mărețelor programe de dezvoltare generală a patriei noastre”.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înfăptuirea grandioasei opere de edificare a socialismului și comunismului depinde, în ultimă instanță, de om, de omul nou, constructor conștient, responsabil, cu o solidă cultură și pregătire științifică, cu o înaintată concepție despre lume și viață, cu o profundă conștiință revoluționară, patriotică. „Avem nevoie, dragi prieteni, de o tînără generație cu spirit revoluționar. Lupta între vechi și nou constituie însăși baza concepției revoluționare — de altfel, însăși esența dezvoltării întregii societăți omenești — și aceasta va reprezenta și în viitor forma de manifestare a acțiunii omului pentru perfecționarea continuă a societății, pentru știință, pentru cultură”.

Călușii de însuflețitoare îndemnuri ale secretarului general al partidului adresate cu prilejul deschiderii actualului an de învățămînt, de orientare și indicații cuprinse în Tezele din aprilie și beneficiind de sprijinul permanent al tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, care conduce cu înaltă competență știința și învățămîntul din patria noastră, cadrele didactice au marea și nobila răspundere de a da patriei noi și noi generații de tineri temeinic pregătiți, de a transforma fiecare școală într-o adevărată citadelă a cunoașterii, a cetezanței revoluționare, a valorilor generatoare de progres și civilizație.

TRIBUNA ȘCOLII

Condiții optime de învățatură pentru toți fiii patriei

Componentă organică a revoluționarei ascensiuni românești, învățămîntul harghitean, cu tot ceea ce semnifică și prin tot ceea ce întemeiază el astăzi într-o amplă perspectivă, care privește progresul și civilizația, beneficiază de cadre didactice bine pregătite, de o corespunzătoare bază tehnico-materială. În centrul întregii activități instructiv-educative se situează cu pregnanță obiectivul formării pentru muncă și viață a tinerii generații, creșterea afirmării ei în climatul de nobilă slujire a patriei, a poporului, a idealurilor socialismului și comunismului.

Intr-un evantai larg de aspecte și sub multiple dimensiuni prin care se ilustrează astăzi școala României socialiste, tezele prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința C.C. al P.C.R. din luna aprilie a acestui an, reprezintă magistrale orientări pentru întreaga activitate instructiv-educativă din școlile de toate gradele.

În munca fundamentată științific a celor peste 4000 de cadre didactice ale județului Harghita (din care peste 1300 posedă gradele didactice I și II) se afirmă cu îndrăzneală abordarea unor noi probleme și direcții de acțiune generate de dezvoltarea impetuoasă a patriei noastre socialiste, de preocuparea tot mai intensă a slujitorilor școlii de a-și lega strîns complexa lor activitate de practica fărîririi noii noastre societăți.

„Este necesar — afirmă secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Timișoara cu prilejul deschiderii anului de învățămînt 1988—1989 — să facem astfel încît fiecare școală, fiecare institut superior să devină un puternic centru, o citadelă a educației și afirmării tinerii generații, a constructorilor de mine ai socialismului și comunismului, a aceluia care trebuie să asigure ridicarea continuă a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, să asigure nașterii noastre, poporului român, un loc demn în rîndul națiunilor libere ale lumii”.

În lumina acestor idei-forță, sub direcția îndrumare și conducere a Comitetului Județean Harghita al P.C.R., în cele aproape 600 unități școlare de pe meleagurile noastre, sint asigurate deopotrivă excelente condiții de viață și învățatură atît elevilor de naționalitate română, cit și elevilor de naționalitate maghiară, care alături, pe băncile școlilor își însușesc cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane, îndrăgind munca, formîndu-se ca viitori cetățeni ai patriei, hotărîți să contribuie prin propria lor activitate la progresul continuu al națiunii noastre socialiste.

Inspectoratul Școlar al Județului nostru, împreună cu toți factorii educativi, acordă o deosebită grijă educării elevilor în cultul dragostei de țară, al respectului față de trecutul de luptă al poporului nostru, față de cuceririle revoluționare ale României socialiste.

Cele 143 de cercuri și cluburi de debateri politico-ideologice pentru învățămîntul primar și gimnazial au contribuit, prin tematica abordată, la aprofundarea și înțelegerea unor evenimente politice internaționale, a marilor mutații și realizări din viața social-economică a țării, elevii luînd cunoștință de inegalabilele succese obținute de poporul român în anii construcției socialismului, cu precădere după cel de al IX-lea Congres al partidului.

În anul școlar 1987—1988, sub auspiciile generosului Festival Național „Cîntarea României”, o serie de teme incluse în programul de cercetare aparținînd liceelor din județ au fost prezentate, în cadrul unei activități metodic-științifice cu tema „Educația politico-ideologică și patriotic-revoluționară a prescolarilor și elevilor, în lumina documentelor programatice ale partidului nostru”.

Activitățile complexe desfășurate cu elevii în vacanțele școlare au contribuit și ele la educarea politico-ideologică, materialist-științifică, revoluționar-patriotică a acestora, la largirea orizontului lor de cunoaștere, la refacerea și recomfortarea lor fizică și intelectuală.

În fiecare localitate s-au organizat cluburi de vacanță. Peste 5800 de elevi și prescolari au fost cuprinși în tabere de odihnă, 862 în taberele PTAP și de instruire pe profil, 1050 în tabere de matematică. Demnă de reținut este prezența a 3000 de elevi pe santierul de muncă patriotică locală, județene și naționale.

În cele 2050 săli de clasă și cabinete de specialitate și în 282 ateliere școlare, cadrele didactice de diverse specialități din județul nostru activează cu devotație și abnegație pentru a pregăti temeinic viitoarea forță de muncă, pe cetățenii de mine ai României.

În spiritul politicii partidului și statutului nostru privind deplina egalitate în drepturi pentru toți fiii patriei, fără deosebire de naționalitate, toți copiii și tinerii frecventează învățămîntul de 10 ani, iar din 1990, vor beneficia de generalizarea învățămîntului de 12 ani.

„Este, de asemenea, binecunoscut — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — că tinerii de diferite origini naționale pot învăța și în limba naționalității respective. Dar, este de înțeles — că toți tinerii trebuie să învețe limba română care creează toate posibilitățile de a putea lucra în orice domeniu, de a-și manifesta din plin forța creatoare, de a-și aduce contribuția — în orice domeniu al științei, al culturii și al activității practice — la dezvoltarea generală a patriei noastre socialiste”. Valorificarea deplină în practica școlară a unor asemenea orientări și principii dobîndeste semnificații majore pentru dezvoltarea învățămîntului din județul nostru.

Prof. NICU VRABIE
Inspector școlar general al județului Harghita

Minunata învățatură a muncii

Coboară toamna în grădinile, livezile și viile patriei și iată, din poala ei, sclipînd în luminile aurii ale soarelui, se revărsă, fără încetare, zi și noapte, ca dintr-un corn al abundenței, panere, coșuri, saci, lădițe, pline virf de dulceața fructelor, de aromele și sucurile vegetale ale tuturor roadelor pămîntului, spre cămări proteguitoare, spre locurile unde oamenii le transformă cu sîrg, încremenindu-le, în chip miraculos, energia și vigoarea, ca în bobite de rohișlimbar, pentru încă un timp, pentru o rotație a anotimpurilor...

Ca în fiecare an, culegători și purtători neobosiți ai roadelor toamnei sint și ei, copiii și tinerii țării, elevii de toate vîrstele, care își adaugă, astfel, la învățatura cărților, file din „cartea” înțeleaptă a bătrînei și veșnic tinerii naturi, căreia, simfînd mai aproape pulsul pămîntului, îi vor cunoaște, mai aprofundat, tainele.

Zilnic ne sosesc la redacție știri despre această minunată învățatură a muncii, la care, alături de elevii lor, participă, în egală măsură cu ei, cu însuflețire și devotație, profesori din toată țara, angajați, cu toate virtuțile lor pedagogice, în „fron-tul recoltei”, unind grija pentru organiza-

rea minuțioasă și eficientă a acțiunilor de recoltare cu preocuparea pentru asigurarea protecției și securității muncii colective. „În această activitate — ne asigură un profesor — nu cantitatea produselor recoltate primează, deși nu este lăsată pe plan secundar, ci calitatea muncii efectuate, și valoarea sa educativă”. Într-adevăr, imaginea înviorătoare a ritmei copiilor, din cîmpurile încărcate de legume, din livezile multicolore, din răsfațatele podgorii întinse pe dealuri, ne apare ca o imagine din manualul „educației pentru muncă”, pe care elevii și-l însușesc, lecție de lecție, pentru a deveni oameni adevărați, învățînd să conjuge, în folosul patriei, verbul a ști cu verbul a face, dovedind că viitorul este al lui „homo sapiens” dublat de „homo faber”.

Astfel, la marea sărbătoare a Recoltei, tinerii patriei răspund „prezent”, ca la o importantă lecție de recapitulare a unei din condițiile esențiale ale vieții noastre, și ca participanți mindri, în același timp, la un generos și semnificativ act patriotic.

DOINA STERESCU

Utile acțiuni de importanță economică și educativă

Cu toții cunoaștem importanța pe care o au materialele recuperabile. O tonă de fier vechi înlocuiește o tonă de fontă, care se obține din două tone de minereu și dintr-o tonă de cărbune cocsificabil, extrase de un miner în peste 15 ore. Hirtie pe care o aruncăm, echivalează, la nivelul unui an, cu o pădure de 1000 de hectare. O tonă de maculatură înlocuiește o tonă de celuloză, din care se poate fabrica hirtia pentru 12500 ziare, 2500 caiete și 400 cutii de ambalaj. Pentru obținerea unei tone de celuloză sunt necesare 3-4 m.c. lemn, 800 kw/h energie electrică și 250 kg combustibil.

Acționând cu responsabilitate și exigență pentru traducerea în viață a prevederilor „Programului privind participarea tinerii generații la realizarea prin muncă patriotică a unor obiective de dezvoltare economico-socială a României în anul 1988”, consiliile de conducere ale unităților de învățământ, comisiile și comandanțele pionieresti și organizațiile U.T.C. din școli au mobilizat și în această perioadă numeroși pionieri și elevi în ample și valoroase activități educative întreprinse pentru recuperarea materialelor refolosibile.

Prof. Maria Bucur, inspector școlar general al județului Arad, ne-a informat că, în acest an, la nivelul întregului județ, au fost recuperate și preluate în circuitul economic peste 351,7 tone hirtie și carton. În perioada 26 septembrie-2 octombrie a.c., a fost realizată o nouă „săptămână record” de recuperare a hirtiei, fiind colectată o cantitate de 72,6 tone.

S-au evidențiat Școlile Nr. 1 și Nr. 22 din Arad, cele din comunele Ineu, Conop, Zăand, Liceele Industriale Nr. 1 și Nr. 13 din Arad. Am reținut și câteva nume de cadre didactice ai căror elevi au obținut rezultate foarte bune în această acțiune: inv. Rodica Bistran, profesoarele Felicia Bele și Maria Căpitan, de la Școala Nr. 22 din Arad (director Ștefan Tinta), profesorii Corina Sasu, Cornelia Toirică și Mihai Zănescu, de la Școala din Ineu (director Ioan Codău), inv. Petronela David și prof. Florin Pirvu, de la Liceul Industrial Nr. 13 din Arad (director Mihai Pascu).

Și în județul Suceava există o preocupare constantă pentru realizarea și depășirea angajamentelor valorice asumate în recuperarea tuturor materialelor refolosibile. „Prevederile din planul unităților de învățământ, în valoare de șapte milioane de lei — ne-a spus prof. Mihai Gafencu, inspector școlar general al județului Suceava — au fost realizate în procent de 102%, după cum urmează, la: metale (2 t), 95,4%, hirtie și carton (717 t), 88,2%, materiale textile (55 t), 100%,

polietilenă (7 t), 114,2%, sticlă (bucăți: 759000), 114,6%, borcane (1381000), 103%. S-au remarcat în această acțiune școlile Nr. 1, 3 și 11 din Suceava, toate școlile din Cimpulung Moldovenesc, precum și cele din comunele Crucea, Dorna Arini, Panați, Marginea, Fundu Moldovei și Ciprian Porumbescu.

De la Inspectoratul Școlar Județean Constanța, am aflat că s-au colectat, până în prezent, 2130 tone de fier vechi, 705 tone de hirtie și carton, 54 tone de textile, depășindu-se prevederile planului, la bucăți de sticle cu 230430 și la borcane cu aproape un milion. Se depun, în continuare, eforturi pentru realizarea și depășirea tuturor obiectivelor de muncă patriotică. S-au evidențiat printr-o eficiență participare la acțiunile de colectare și valorificare a materialelor refolosibile școlile Nr. 6, 23, 24, 27, 29, 31 și 34 din Constanța, Nr. 1 și Nr. 2 din

Hirșova, Nr. 2 din comuna Ovidiu, Nr. 1 și Nr. 2 din comuna Basarabi, Precum și cele din comunele Cogălnac și Cîrlogeni.

Liceul Industrial „Tudor Vladimirescu” din Capitală și-a realizat și depășit planul propus pe lunile ianuarie-septembrie a.c., recuperând peste 19 tone de hirtie și carton, 32550 de bucăți de sticle, 22250 de borcane și 6 tone de fier. Lunar, la Școala Nr. 128 din București (director prof. Elvira Iancu) se organizează o „săptămână record”, în cadrul acțiunii „Fiecare pionier, o faptă de muncă pentru înflorirea patriei”. De asemenea, au loc întreceri între detașamente și între echipe de pionieri, care colaborează — în desfășurarea acestei acțiuni — cu asociațiile de locatari din blocurile aflate în apropierea școlii. Planul propus a fost realizat până la sfârșitul trimestrului al III-lea al acestui an; s-au colectat peste 18 tone de maculatură. Școala cu clasele I—VIII Nr. 152 din Capitală a înregistrat un procent de realizare a procurării materialelor refolosibile de 100,82%.

Sub îndrumarea cadrelor didactice și a comandanților instructori de pionieri din

județul Hunedoara, purtătorii cravatei roșii cu tricoul și elevii școlilor Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, și 8 din Deva, precum și cei de la școlile din comunele Șoimuș, Păuliș, Vețel și Cristur au scris, în primele zile ale acestei toamne, peste 1150 kg de hirtie și 90 kg de textile.

O știre de ultimă oră, pe care am obținut-o de la Consiliul Național al Organizației Pionierilor, include următoarele realizări, la nivelul țării: 72522 tone metale, 24048 tone hirtie, 1409 tone materiale textile, 206 tone polietilenă, 350000 bucăți sticlă, 51558000 borcane și 293 kg. plută.

Sint numai câteva cifre și fapte de muncă, plină de dăruire, care atestă, cu convingere, angajarea fermă a tuturor cadrelor didactice în educarea tinerii generații în spiritul economisirii și valorificării în circuitul productiv ale materialelor refolosibile, în efortul general de a realiza noi pași înainte spre societatea socialistă multilateral dezvoltată, spre comunism.

VIOLETA APOSTOL

Recoltarea plantelor medicinale în sezonul de toamnă

Zile de toamnă tîrzie, cu soarele din ce în ce mai palid, cu covor de frunze galbene, marcînd sfîrșitul perioadei de vegetație. Cu toate acestea, în zile serine, fără umiditate, se pot recolta o serie de plante medicinale de mare interes.

O plantă sempervirentă, în cea mai mică măsură (saschiul, numit încă și brăbănoac, sasău sau foaie-n fir) reprezintă o materie primă de cea mai mare importanță pentru industria de medicament, în principal, ducînd la îmbunătățirea circulației sanguine intracraniene. O vom întîlni, mai ales, în pădurile de foioase din podișul Transilvaniei, Banat, culoarul Mureșului, Crișana. Ea se recoltează prin tăierea tulpinilor.

Tot verde peste iarnă rămîne și viscol (Viscum album), interesantă plantă semiparazită, care trage seva brută prin haustorii, care pătrund pînă în cilindrul central al ramurilor arborelui gazdă. Planta, una din principalele arme ale „farmaciei verzi” împotriva hipertensiunii, se întîlnește în tot arcul subcarpatic, în Transilvania, Nordul Moldovei și se recoltează într-un mod mai aparte: se folosesc o prăjină lungă, cu cirlig, cu care se prind tufe de visc și se trag. Se curăță, apoi, de ramurile mai groase, ca și de fructificațiile albe.

Se știe că, toamna este un anotimp al împlinirii naturii. Printre fructele pe care le mai putem recolta în această

perioadă sînt câteva de mare importanță medicinală. Astfel, măceșele, fructele false ale ghimposului măceș (Rosa canina), dețin recordul în lumea vegetală, în ce privește conținutul în vitaminele C și A. În afară de proprietățile vitaminizante, acestea au importanță terapeutică și în afecțiuni circulatorii.

Tot vitaminizante importante sînt și fructe de cătină (Fructus hippophae), ai căror cîrchini portocalii, împodobesc Valea Crahovei și Teleajocului, a Buzăului și Troțușului.

Pe marginea căilor ferate și a drumurilor, pe marginea pădurilor, porumbarul (Prunus spinosa) își etalează drupele sale negre-albastrii brumate, depurative și, deosebi, astringente.

Fructe de păducel (Crataegus sp.), arbust spinos comun în pădurile de șes și deal, cu importante proprietăți, ca sedative în tulburările cardiace cu substrat nervos, ca și în cardiopatiile ischemice, pot fi și ele recoltate în această perioadă.

La plantele perene substanțele de rezervă se retrag în sezonul de repaus în organele subterane (rădăcini, rizomi). Deoarece, în general, recoltarea lor se face mai greu, nu o recomandăm pentru copii. Sînt totuși câteva care nu reclamă eforturi deosebite. Printre ele rizomii de stînjene (Iris germanica), care se pot recolta, rîrindu-i acolo unde s-au îndesit prea mult, precum și rădăcinile de păpădie (Taraxacum officinale), ce se pot recolta cu ajutorul unui cuțit, importante pentru echilibrare glandulară, în afecțiuni hepatice ș.a. În ambele cazuri, organele subterane se spală imediat după recoltare și se curăță de rădăcini (seci, subțiri), apoi se taie pentru a se usca mai ușor

(cele de stînjene se taie în felii ca și cartofii, iar cele de păpădie, în fișii longitudinale).

Dintre produsele secundare ale cimpului se pot realiza, în primul rînd, cantități mari de mătase de porumb (Stigmata maydis), unul din cele mai reputeate diuretice. Pentru a obține un produs de bună calitate, acesta se va curăța de pînăși, boabe, precum și de virfurile brumicatis.

Tecile de fasole (Phaseolus vulgaris), preluate numai cele curate, nepătate, reprezintă și ele un produs important ca anti-diabetic și ușor diuretic.

Pledăm pentru realizarea sarcinilor la plante medicinale pe parcursul întregului an, în vederea evitării „muncii în asalt” și a realizării, către sfîrșitul anului școlar, a tuturor produselor al căror moment optim de recoltare este numai în această perioadă.

DR. MIRCEA ALEXAN

„Săptămîna economiei”

25 — 31 octombrie 1988

Continuînd o tradiție statornică în țara noastră, Casa de Economii și Consemnațiuni organizează, în fiecare an, între 25 și 31 octombrie, sîrbătorea prietenilor economiei de cea vîrstă — „Săptămîna economiei”. Coate de-a doua zi a acestei acțiuni este dedicată elevului econom, iar ultima zi, 31 octombrie, coincide cu „Ziua mondială a economiei”, care se organizează în numeroase țări ale lumii.

Factor social important, spiritul de economie se formează și se dezvoltă încă din anii copilăriei, constituînd o trăsătură individuală definitorie a omului de tip nou, constructor al socialismului și comunismului în patria noastră.

În activitatea de formare și dezvoltare a deprinderii de a economisi a tinerilor, alături de Casa de Economii și Consemnațiuni, un rol important îl au școala, organizațiile de U.T.C. și de pionieri, profesorii, diriginții. Împreună cu toți factorii educaționali, Casa de Economii și Consemnațiuni desfășoară acțiuni diverse, în scopul dezvoltării la elevi a deprinderii de a economisi și de a chibzui cu grijă sumele de bani, oricît de mici ar fi ele și de a le utiliza pentru satisfacerea unor dorințe și obiective personale, proprii vîrstelor lor: organizarea de excursii în timpul vacanțelor școlare, contribuția bănească pentru taberele de vacanță, cumpărarea echipamentului sportiv ș.a.

Cu prilejul „Săptămîinii economiei” au loc, în întreaga țară, numeroase acțiuni instructiv-educative menite să contribuie la dezvoltarea spiritului de economisire în rîndul tineretului. Cu sprijinul Inspectoratelor școlare, în orele de dirigenție se prezintă elevilor diferite aspecte privind avantajele personale ale economisirii la C.E.C., se organizează vizite la unitățile C.E.C.

În cadrul manifestărilor prilejuite de „Ziua elevului econom” — 26 octombrie, se organizează concursuri „Cine știe cel mai bine”, cu subiecte din activitatea Casei de Economii și Consemnațiuni, se deschid expoziții colective ale elevilor, în care se prezintă lucrări de artă plastică inspirate de ideea economiei. În școli, se organizează „Colțuri ale elevului econom”, cu aspecte din activitatea de economisire a elevilor din cadrul unităților de învățămînt respective, precum și cu alte aspecte din viața tineretului școlar din țara noastră, axate pe tema economiei.

Alte acțiuni, cu un bogat conținut instructiv-educativ, au loc în cadrul caselor

pionierilor și șoimilor patriei din întreaga țară: sezători literare, lecturi din broșurile editate de C.E.C. De asemenea, sînt organizate acțiuni prin casele de economii școlare — mini-școli C.E.C. existente în școli, licee și școli profesionale, prin intermediul cărora elevii se familiarizează cu operațiile C.E.C. și cu avantajele gospodăririi judicioase a micilor lor economii.

Acțiuni instructiv-educative privind combaterea risipei și dezvoltarea spiritului de economie și chibzuință trebuie să se desfășoare permanent, pe parcursul întregului an, cu rezultate din ce în ce mai bune, astfel încît devină sub care se organizează această activitate educațională amplă — „fiecare elev — un depunător la C.E.C.” — să devină o realitate.

MARIA CHIRIȚĂ
director în Centrala C.E.C.

În atenția cititorilor

Tribună de informare a cadrelor didactice, care reflectă aspectele politicii partidului în domeniul învățămîntului, de largă dezbateri și popularizare a experienței valoroase a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor, revista noastră are larg deschise paginile pentru celor ce doresc să se numere printre colaboratorii săi.

Pentru a o face cît mai utilă și a-i conferi valențe sporite de „tribună” a școlii românești contemporane, redacția îi informează pe toți cei ce vor să colaboreze în viitoarele numere ale revistei asupra temelor ce vor fi abordate în actualul an școlar, invitîndu-i să participe la susținerea lor.

Pornind de la orientările și sarcinile învățămîntului românesc, reieșite din actualele documente de partid și de stat, din cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la rolul important al școlii, ca factor dinamizator al dezvoltării economico-sociale, al progresului, în acest an școlar vor fi abordate aspecte referitoare la valorificarea economiei, revoluționară, a tineretului școlar, cu multiplele ei componente, la complexul proces instructiv-educativ de formare a personalității omului nou.

Acțiuni ale Bibliotecii Centrale Pedagogice

În lunile septembrie-octombrie a.c., Biblioteca Centrală Pedagogică a inițiat, în beneficiul cadrelor didactice din Capitală, mai multe acțiuni cu caracter politico-ideologic, cultural-educativ, pedagogic și științific. Dintre acestea amintim expunerile cu tema „Creșterea rolului științelor sociale în sistemul activităților politico-educative din țara noastră” (conf. univ. dr. Olivia Clătici), „Educația pentru valori” (prof. univ. dr. doc. George Văideanu), „Cultură și stiluri de viață în conținuturile învățămîntului” (dr. Lazăr Vlăsceanu), precum și programul cu tema „Cercetări în domeniul educației și învățămîntului”. Cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la nașterea lui B.P. Hasdeu au fost prezentate expunerile „Familia Haș-

deu” (prof. Paul Grigoriu), „Hașdeu și școala” (dr. Ion Orghidan), „Hașdeu, eredită” (prof. Octavian Onea), „Hașdeu economist” (Dan-Radu Vlad), „Eminescu și Hașdeu văduca de Mircea Eliade” (prof. Mircea Hăduca), „Hașdeu antropolog” (dr. George Anca).

De asemenea, centenarul „Julia Hașdeu” a fost marcat de lansarea volumului „Scrieri alese” de Iulia Hașdeu, ediție îngrijită de Crina Decuseară Boșan. Cu același prilej, a fost organizat un recital la care și-au adus contribuția actrițele Irina Petrescu și Mariana Cercei. Cenaclul literar „Alexandru Odobescu” din cadrul Bibliotecii a organizat un schimb de experiență cu cenaclul studențesc Solaris.

vilor, precum și rezultate valoroase ale cercetării științifice din școală, pe aceste teme.

Vor fi prezente, de asemenea, în paginile revistei, aspecte ca: activitatea de perfecționare a cadrelor didactice, realizată la nivelul unităților școlare, al județelor și pe plan central, contribuția studiului individual la ridicarea nivelului de pregătire politico-ideologică, metodică și de specialitate a educatoarelor, învățătorilor și profesorilor, conducerea științifică a unităților de învățămînt, specificul muncii cu pionierii și șoimii patriei, participarea elevilor și a cadrelor didactice la Festivalul Național „Cîntarea României”, contribuția organizațiilor sindicale din școli la sporirea eficienței procesului instructiv-educativ, desfășurarea manifestărilor metodico-științifice „Creativitate și eficiență în învățămînt” etc.

Revista va transmite, la timp, informații utile cadrelor didactice privind etapele anului de învățămînt, date ale acțiunilor de perfecționare a cadrelor didactice, ale inserțiilor elevilor în treapta I de liceu, ale examenului în treapta a II-a de liceu și ale celui de bacalaureat.

Reamintim cititorilor noștri că revista „Tribuna școlii” se difuzează prin abonamente, care se pot face prin oficiile poștale, cererii poștale sau la oficiul voluntarilor de presă din școli, întreprinderi și instituții, pînă la data de 15 a fiecărei luni.

REDACȚIA

„Avem marea răspundere de a face totul pentru a asigura formarea tinerelor generații, a întregului nostru popor pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, tehnicii și cunoașterii umane. Realizând aceasta, ne facem datoria față de națiunea noastră, față de viitorul poporului nostru, față de cauza socialismului și comunismului, față de cauza păcii în lume!”

NICOLAE CEAUȘESCU

Știința și învățămîntul

În contextul activității de o amploare fără precedent, care angrenează întregul nostru popor în grandioasă operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, de ridicare a României pe noi trepte de știință, de cultură, de bunăstare și civilizație, învățămîntul de toate gradele reprezintă o componentă fundamentală, el avînd sarcina de a pregăti generațiile viitoare de constructori ai comunismului, răspunzînd astfel încrederii acordate școlii de către conducerea partidului și statului nostru, personal de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România.

În cuvînarea rostită la marea adunare populară din municipiul Timișoara, cu ocazia deschiderii noului an de învățămînt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o magistrală caracterizare semnificativă pe care o are pregătirea științifică a tineretului, înarmarea sa temeinică cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

„Trăim o epocă de mari transformări revoluționare — arată secretarul general al partidului — de noi și noi descoperiri științifice și tehnice, de largire continuă a orizontului cunoașterii umane în toate domeniile de activitate. Iată de ce trebuie să spunem cu toată tăria că viitorul poporului nostru — ca de altfel al oricărui popor — va fi determinat în mod hotărîtor de nivelul învățămîntului și al cercetării științifice. Sînt pe lume mari puteri, care dispun de multă forță militară! Dar cea mai puternică forță este aceea a științei, a culturii, a învățămîntului — și un popor cu o înaltă cultură, înarmat cu o înaltă știință în toate domeniile, va deveni o putere mare pe Pămînt! Trebuie ca și România, poporul nostru să devină, în domeniul științei, învățămîntului, culturii, un popor puternic, o mare putere a științei și culturii!”

Relevarea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu a ponderii deosebite pe care o reprezintă pregătirea științifică a tineretului, precum și semnificația culturală a acesteia, ne îndeamnă să acordăm o atenție deosebită acestui aspect important al activității didactice. Desigur că, privind din afară, și mai ales din punctul de vedere al oamenilor de știință, accentuarea acestei laturi pare ca un lucru de la sine înțeles. Într-adevăr, pe lângă interesul intrinsec, caracteristic descoperirilor științifice contemporane, ele au o deosebită semnificație în întregirea imaginii materialiste asupra naturii și, prin aceasta, justifică pe deplin atenția de care se bucură în programele noastre de învățămînt. Dar, dacă dezideratul este clar și înțeleș, realizarea sa practică nu este pe departe atât de simplă. Nu este vorba de timpul acordat predării disciplinelor științifice — timp care este deosebit de bine gospodărit în economia orelor de curs. (Este aici locul să accentuăm, încă o dată, superioritatea evidentă, și în această direcție, a școlii românești față de cea din alte țări, atît prin modul în care aceasta desfășoară procesul de pregătire științifică a elevilor, cît și prin marcantul său spor calitativ).

Avem deci în vedere necesitatea obiectivă de a adapta, cum se spune, „din mers”, predarea cunoștințelor la progresele remarcabile pe care știința și cercetarea științifică le înregistrează cu o rapiditate maximă. Sarcina devine și mai dificilă, mai ales din punctul de vedere al cadrelor didactice care se văd astfel puse în situația de a „găsi loc”, pentru cunoștințe suplimentare, într-un program care solicită din plin atît pe elevul care învață, cît și pe profesorul care le pre-

dă. Aceasta cu atît mai mult, cu cît asimilarea unor realizări de ultima oră din domeniul fizicii, să spunem, sau al chimiei, nu este nici pe departe un lucru simplu: noile descoperiri au în general un mare grad de complexitate, iar însușirea de către elevi a limbajului în care sînt prezentate, neavînd încă la dispoziție timpul necesar pentru filtrarea și explicarea sa spre o necesară și de totă dorită claritate, reprezintă un efort suplimentar, deloc neglijabil. Și atunci, s-ar putea să apară următoarea întrebare: este nevoie, este oportun să se facă efortul de a aduce la nivelul unui elev rezultatele științifice de ultimă oră? Am putea răspunde simplu: de ce nu? Considerăm însă problema mult prea importantă pentru a nu încerca o sumară argumentare și justificare a răspunsului afirmativ.

În contextul revoluției tehnico-științifice contemporane, în care cercetarea fundamentală este cu adevărat fundamentală doar în măsura în care rezultatele sale sînt transferate imediat în domeniul aplicațiilor, familiarizarea cu noile noțiuni, oricît de abstracte sînt din orice domeniu al științei ar fi ele, devine imperativă. Mai ales că timpul scurs între elaborarea unor concepte teoretice și aplicarea lor în practică s-a redus spectaculos, de la cîțiva zeci de ani în secolele trecute, la cîțiva ani sau chiar mai puțin, în ultimele decenii. Iată, să luăm un exemplu semnificativ în acest sens: dacă fractalii, obiecte cu dimensiuni fracționară „inventate” de matematicienii în anii '80, erau priviți la început ca o simplă abstracție matematică, ei și-au dovedit în ultimii ani interesul și utilitatea maximă în domenii de strictă aplicabilitate practică, cum ar fi hidrologia, metalurgia și electrotehnica (enumerare în ordine cronologică și fără a mai specifica extraordinarul spectru de aplicații în fizică și biologie). Asemenea exemple pot fi foarte multe.

Pe de altă parte, este din ce în ce mai evident că nu se mai poate concepe un specialist în orice domeniu tehnologic fără o solidă pregătire în ramurile de bază ale științei. De altfel, însuși procesul atît de sensibil al ghidării tinerilor spre ramuri prioritare ale economiei naționale, în care educatorul are o înaltă responsabilitate, se poate considera că impune o largire cît mai substanțială atît a bazei educaționale, cît și a însuși orizontului de cunoștințe și, implicit, de aspirații ale oricărui tînar.

Mai este și un alt aspect: ne este clar tuturor că elevii reprezintă nu numai un uriaș rezervor pentru schimbul de mîine, dar și un imens potențial de inteligență tehnico-științifică. Este deci de datoria tuturor, în primul rînd a școlii și familiei, de a canaliza cum se cuvine acest potențial; acest lucru impune, în primul rînd, acordarea depline încrederi în capacitățile tinerii generații de a recepta tot ce este nou și valoros în știință și tehnică. Este datoria noastră, a celor care educă, să depunem maximum de efort pentru a le apropia copiii noștri cuceririle de ultimă oră ale minții și imaginației omenești. Nu este nici pe departe un lucru ușor, dar rezultatele vor răsplăti din plin aceste eforturi care, de altfel, constituie un înalt comandament cetățenesc în avîntul general și în dăruirea cu care întregul nostru popor acționează pentru traducerea în fapt a idealurilor de demnitate națională, civilizație și prosperitate ale României socialiste.

I. A. DOROBANȚU
Institutul Central de Fizică

Școala și producția

În condițiile aplicării măsurilor de modernizare și perfecționare ale tehnologiilor, ale proceselor de producție, cadrelor didactice și specialiștilor care se ocupă de pregătirea tehnico-productivă a elevilor le revin mari răspunderi privind formarea profesională a viitorilor muncitori cu o înaltă calificare, înarmați cu temeinice cunoștințe științifice, tehnice și economice. Înțelegînd pe deplin însemnătatea acestor mari răspunderi, colectivul de cadre didactice și specialiști din liceul nostru, Liceul Industrial Nr. 2 din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, au proiectat activitatea de perfecționare profesională a elevilor țîind seama de contribuția comună a cunoștințelor științifice predate la disciplinele fundamentale și la cele de specialitate și tehnologie, precum și a deprinderilor și cunoștințelor dobîndite în cadrul instruirii practice. În acest scop, se urmărește cu consecvență corelarea strînsă a conținutului activităților de la disciplinele fundamentale cu cele din cadrul

pregătirii pentru meserie, astfel încît acestea să contribuie la înțelegerea de către elevi a principalelor direcții ale progresului tehnico-științific.

Prin excelența sa bază materială, prin marea sa număr de elevi și, mai ales, prin anvergura și calitatea procesului instructiv-educativ desfășurat aici, liceul nostru, constituie o unitate reprezentativă a învățămîntului cu profil de chimie industrială și a rețelei școlare din județul Bacău. Cele nouă cabinete de specialitate tehnice, grupate într-o modernă clădire, cele șapte ateliere de lăcătușerie, cinci laboratoare de chimie și o micro-uzină, profilată pe procese de tehnologie chimică, oferă imaginea unei unități școlare unde instruirea tehnico-productivă este în propria-i casă.

Liceul se află în apropiere de uriașul Combinat Petrochimic Borzești. Conducerea combinatului manifestă o grijă permanentă pentru pregătirea viitorilor specialiști, la nivelul cerințelor noii revoluții

tehnico-științifice. Comisia de instruire în meserie a elevilor, compusă atît din specialiști din uzine, cît și din cadre didactice, urmărește optimizarea continuă a instruirii tehnico-productive, creșterea gradului de dotare a atelierelor, laboratoarelor și cabinetelor școlare, îmbunătățirea bazei materiale. Pentru instruirea elevilor în meserie au fost detașați la liceu ingineri, subingineri și maiștri instructori, cu o foarte bună experiență în producție și în învățămînt.

Propunerile, sugestiile, dezbatările privind orientarea pregătirii elevilor în perspectiva modernizării producției încep chiar de la planificările calendaristice. Se fac demersuri pentru sincronizarea obiectivelor cognitive cu aceiași pași rapizi, pe care știința contemporană îi realizează. Aceste planificări acordă spații largi relației teorie-practică, în spiritul cerințelor producției industriale moderne. Atît în lecții, în orele de atelier, cît și în activitatea cercurilor de chimie, tehnologie chimică, mecanică, electrotehnică, sînt relevate noutățile în domeniu, se pune accent pe asimilarea lor de către tinerii aspiranți la tainele meseriei. „Ucenicii polimerilor” dovedesc o reală sete de cunoaștere și se angrenează perfect în colaborarea stabilită între școală și Centrul ICECHIM care își desfășoară activitatea în combinat. Ei participă — potrivit cu pregătirea și puterea lor — la procesele de cercetare. În cadrul micro-uzinei (care funcționează în incinta școlii, după un sistem administrativ sui-generis, cu director, inginer șef, șefi de secții, muncitori stabiliți dintre elevi (de către elevi), s-au formulat și elaborat rețete pentru sinteze fine (obținerea în instalații de laborator a acetofenonei, a eterului etilic, al beta-naftolului, a afenotolului), utilizîndu-se ca materie primă produse ale Combinatului Petrochimic Borzești, chiar și în cazuri unde, la scară industrială, se folosesc produse importate.

Lucrările practice de absolvire au în vedere integrarea modernului, asimilarea noutăților în materie. Repartizarea lor se efectuează în funcție de aptitudinile manifestate de elevi în cei patru ani de studiu, calcularea exactă a timpului de lucru, stabilirea termenului final, a unor etape ce urmează a fi parcurse. Lucrările sînt îndrumate de către colective formate din profesori de matematică, fizică, chimie, biologie, ingineri și instructori de practică, ceea ce conferă noi valențe triadei învățămînt-cercetare-producție.

Contribuind la perfecționarea lor pedagogică și de specialitate, munca științifică desfășurată de cadrele didactice se reflectă în mod benefic asupra pregătirii elevilor. Profesorii de fizică și inginerii specialiști în electrotehnică colaborează

la elaborarea unui set de proiecte de tehnologie didactică privind lecțiile de recapitulare finală. Profesorii de la disciplinele fundamentale colaborează cu inginerii din combinat la elaborarea unor teme comune de cercetare pentru creșterea randamentului instalațiilor industriale. Toate aceste relații ce se stabilesc în complexitatea procesului instructiv-educativ, toate eforturile depuse se finalizează în calitatea forței de muncă, majoritatea covârșitoare a personalului muncitor de pe platforma industrială fiind constituită din foștii noștri elevi.

Munca în atelierul școlii se desfășoară pe baza unui plan de producție, parte integrantă a planului de producție al Combinatului Petrochimic Borzești. Valoarea lui se cifrează la aproximativ 2,4 milioane lei anual și se concretizează în reperi importante, cum sînt de exemplu, seturile de agitație pentru camerele de clorurare la fabricarea clorurii de var, apărători planșe, reparații la contactoare de celule de electroliză, la armături, realizarea de lucrări privind întreținerea bazei materiale a școlii.

În pregătirea tehnico-productivă a elevilor, cadrele didactice ale liceului caută modalități noi de ridicare a nivelului profesional și de pregătire psihopedagogică a specialiștilor: realizarea unor inter-asistențe eficiente, eșalonarea judicioasă în timp a practicii în uzină, reamenajarea unor laboratoare, aplicarea unui program, în care orele de teorie sînt fie organice integrate celor de practică, asigurîndu-se complexitatea pregătirii. Se acordă maximă atenție stabilirii cifrelor de plan, astfel încît tendința firească spre realizare cantitativă să nu diminueze rolul și scopul instructiv al producției. Se practică, totodată, profilarea pe anumite procese, prin contracte cu întreprinderea patronatoare, ceea ce implică o programare eficientă, simț de răspundere, cunoaștere complexă a tehnologiilor și utilajelor moderne.

Sînt acestea doar cîteva aspecte ale preocupărilor colectivului de cadre didactice din liceul nostru, pentru ca, în lumina sarcinilor reieșite din recente documente de partid, să-i ajute pe elevi să-și însușească metode care conduc la creșterea productivității muncii, la îmbunătățirea calității și fiabilității produselor, la economisirea materiilor prime și materialelor, a combustibililor și energiei electrice, cerințe de bază ale dezvoltării și perfecționării industriei naționale moderne.

Prof. ARISTOTEL PILIPAUTEANU
Ing. CEZAR OLTEANU
Liceul Industrial Nr. 2
din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej
Județul Bacău

Tineretul și cultura

În mod firesc trebuie să ne deprindem cu gîndul că actele de cultivare a tinerilor încep foarte de timpuriu, încă din primii ani ai copilăriei. Deprinderea corectă a vorbirii limbii materne începe încă de cînd mama îl învață pe copil primele cuvinte. Din aceste considerente mama are, pe lângă alte obligații, și pe acest plan un rost extrem de important, fiindcă așa cum vorbesc ea și tatăl, va vorbi multă vreme și copilul în primii ani de formație. De aceea părinții nu trebuie să uite niciodată, indiferent de profesia lor, că limba literară învățată la școală nu este utilă doar pentru examenele de gramatică și literatură. Ca și atîtea alte deprinderi, limba literară se cuvine să rămînă și ea o deprindere specifică însușită pentru viața întregă.

Copiii intră în contact cu diferite informații încă înainte de a învăța să scrie și să citească. Văzul și auzul sînt cele dintîi simțuri ce duc spre contactul cu frumosul natural, ca și cu cel artistic. Filmele, cîntecele, poeziile memorizate, povestile ascultate, deprinderea de-a combina diferite obiecte etc. constituie primele modalități de formare a simțului pentru frumos, a distingerii faptelor bune de cele rele.

Accentul pus în anii de învățămînt preșcolar pe vorbirea corectă mi se pare fundamental, fiindcă în acești ani se formează unele deprinderi în mod definitiv. Decisivii ni se par apoi anii petrecuți în școlile primare. Odată cu învățarea treptată, dar suficient de rapidă în timp, a citirii și a scrierii, copiii vin în contact, fie chiar numai pe plan informațional, cu tot felul de aspecte ale vieții și ale civilizației cotidiene.

Dacă citirea corectă se învață mai repede, scrierea și vorbirea conforme cu normele limbii literare pot rămîne deficitare pînă tîrziu, iar unora pentru întregă viață. La această vîrstă se face simțită la copii, dar uneori și la școlarii mai mari, tendința de-a folosi tot felul de elemente argoice, ce tînd uneori să se instaleze în limbajul tinerilor pentru

vreme foarte îndelungată. De aceea, credem că este bine ca, mai ales în unele medii școlare unde această modă a prostului gust amenință să capete o extensie mai mare, exercițiile de scriere și citire corectă să poată fi prelungite chiar peste timpul prevăzut în programe. Personal, sîntem înclinați să credem că cercurile de lectură și compoziție pentru elevii mai mici, ca și cenaclurile, pentru cei mai mari, sînt de o imensă utilitate.

Nu sîntem partizanii învățării unui singur limbaj, considerat util și unic pentru întreaga viață. Dimpotrivă, am spune că orice om trebuie să fie capabil să minuiască și să înțeleagă mai multe limbaje. Dar folosirea corectă a limbii literare trebuie să devină o năzuință fundamentală a vieții noastre, indiferent de profesie. Pe vremuri, exista prejudecata că limba literară se cuvine să fie vorbită corect doar de intelectualii și artiștii în general.

Modul de răspîndire a culturii din epoca noastră face din ea o necesitate și un îndreptar pentru întregul popor. De aceea, în școlile de toate gradele aprofundarea cunoștințelor de limbă și mai ales de literatură reprezintă o obligație culturală și națională de prim ordin. Stimularea interesului tineretului pentru cultura generală trebuie să se producă pe cele mai diverse căi. Concursurile pe școli, competițiile interșcolare, locale, regionale etc. trebuie să capete un caracter mai larg, mai spectacular și mai atractiv în viața noastră culturală. Există localități în țară unde aceste cerințe sînt foarte bine înțelese, așa cum sînt altele unde asemenea preocupări sînt mai puțin evidente.

Să nu uităm că formarea culturii generale se face în primul rînd în școală, dar ea trebuie continuată ca o plăcere și o datorie a fiecărui om față de sine însuși. A citi cărți bune, românești sau capodopere ale literaturii universale este o necesitate personală, dar și o datorie umană înscrisă în contextul civilizației contemporane.

ROMUL MUNTEANU

Școala — cadru optim de formare a omului nou

În etapa dezvoltării intensive și multilaterale a României, caracterizată prin emulație puternică, spirit revoluționar și competiție pentru viitor, școala, prin rolul și răspunderile sale social-politice, de formare a cadrelor cu o înaltă conștiință și o pregătire profesională temeinică, adaugă, cu cucerirea și competență sportivă, civilizației materiale și spirituale noi creații ale gândirii și activității românești.

Angajat în această nobilă cauză și aflat în plin proces de dezvoltare și modernizare a bazei didactico-materiale și a rețelei școlare, învățământul din județul Teleorman se realizează prin structuri și forme mai bine integrate cu cercetarea și producția și, ca urmare, înregistrează acumulări și succese semnificative în conținut și rezultate, care îl situează pe un loc fruntaș și-i conferă noi dimensiuni formativ-educative, reflectate în procente de promovare a elevilor apropiate de maximum și în cuprinderea cu succes a acestora în treptele școlare și în producție.

Inscriindu-și activitatea pe drumul ascendent al calității și eficienței, animate și stimulate de aprecierile și orientările cuprinse în Tezele din aprilie, în cuvântarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostită cu prilejul deschiderii noului an de învățământ, colectivele didactice pun accentul pe modernizarea formelor și metodologiei de realizare a lecției, vizind cu prioritate cultivarea la elevi a spiritului revoluționar — patriotic în strinsă corelație cu dezvoltarea interesului și cu preocupări pentru muncă și învățături și formarea, pe această bază, a capacităților și abilităților intelectuale și profesionale care, la absolvirea școlii și în condițiile mutațiilor ce au loc în tehnică și tehnologie, să-i ajute să practice cu competență și randament o meserie în sfera producției materiale.

Pentru înfăptuirea acestor priorități instructiv-educative, prin sistemul de perfecționare a cadrelor din învățământ, a fost asigurată în actualul an școlar, la nivelul filialelor societăților științifice și al cercurilor pedagogice, un cadru mai larg atât pentru acțiunile de informare politico-ideologică și științifică precum și pentru cele de abilitare și implicare în cercetarea pedagogică și tehnico-aplicativă.

În același scop, prin intermediul cabinetelor metodice de la nivelul unităților de învățământ, în activitatea colectivelor de catedră au dobândit pondere mai mare dezbaterile, demonstrațiile și schimburile de experiență, toate contribuind în mod convergent la punerea în valoare a resurselor formativ-educative ale lecției și ale activităților complementare acesteia.

Proiectată și realizată din ce în ce mai bine de majoritatea educatoarelor, învățătorilor, profesorilor și inginerilor în viziunea integrată, analizată și îndrumată de către factorii de conducere și control din perspectivă sistemică, lecția va determina în mod necesar consolidarea concepției didactice moderne și va sporii competența cadrelor în a o aborda ca activitate cu resurse educative multiple care, prin forme de organizare ce depășesc limitele sălii de clasă, să ofere condiții metodologice de angajare autentică și implicare plenară a elevilor în activitatea de învățare și să constituie cimpul favorabil inovației și creativității didactice.

Calitatea formativ-educativă ascendentă a lecției, pe care urmărim să o obținem la fiecare obiect de învățământ, solicită deopotrivă cadrelor didactice și celor de îndrumare și control o activitate conjugată, pentru adecvarea metodologiei de predare a conținutului la cerințele învățării interdisciplinare și o adaptare continuă a acesteia la problematica spirituală și profesională a elevilor, astfel încât nici una din ideile, noțiunile și conceptele politice, filosofice, științifice și tehnice cu care aceștia operează să nu rămână neanali-

zată, neexplicată, nevalidată de practică și, mai ales, nevalorificată educativ.

De aceea, integrarea și valorificarea în activitatea de învățare a virtuților educative ale științelor sociale, istoriei și geografiei patriei, integrarea documentelor de partid, prezentarea realizărilor economice și culturale din anii socialismului, cu deosebire de după Congresul al IX-lea, a dovezilor de formare și existență multilaterală a poporului nostru, a modelelor umane promovate de etica comunistă, contactul nemijlocit cu producția și cu colectivele de muncitori, constituie suportul metodologic al înțelegerii unitare de către elevi a istoriei poporului român, al formării unor convingeri ideologice și politice trănice privitoare la rolul Partidului Comunist Român în construcția socialismului în patria noastră și a unei gândiri economice bazate pe conceperea muncii ca îndatorire patriotică generatoare de virtuți umane.

Vizind succesul și progresul școlar autentic al tuturor elevilor, prin întregul sistem de perfecționare și de îndrumare și control, urmăm totodată accentuarea caracterului demonstrativ, experimental și practic aplicativ al învățării disciplinelor fundamentale și a celor tehnice și tehnologice și, pe această bază, accesibilizarea conținutului lor astfel, încât să ofere un cadru larg de valorificare a disponibilităților intelectuale ale elevilor și de cultivare a „inteligenței minții” în relație indivizibilă cu „inteligenta minii”, menite să aducă o contribuție esențială la formarea și dezvoltarea concepției materialist-științifice despre lume și viață.

Folosind învățarea biologiei, de pildă, ca argument pentru înțelegerea necesității de a cunoaște și valorifica potențialul educativ al disciplinelor respective, aceasta trebuie să determine cunoașterea de către elevi a legilor care guvernează lumea vie și, deopotrivă, formarea capacității acestora de a găsi soluții științifice și tehnice pentru menținerea armoniei dintre om și natură, precum și a convingerii că natura trebuie să continue să reprezinte sursa principală de hrană, materii prime și energie și izvorul nesecat de sănătate. Gândite și realizate din perspectiva acestor cerințe formativ-educative, și lecțiile de la celelalte discipline fundamentale vor trebui să asigure pentru toți elevii explicarea rațională și înțelegerea argumentată a fenomenelor din natură și societate, în directă corespondență cu problemele care privesc omul și trebuințele sale de viață.

În același spirit ne vom preocupa de organizarea și desfășurarea activităților educative opționale, complementare disciplinelor fundamentale, tehnice și tehnologice, cum sint de pildă cercurile științifice și tehnico-aplicative, astfel încât în cadrul acestora să poată fi conjugate armonios, pe fondul muncii concrete, învățătura și pasiunea pentru cercetare științifică și creativitate tehnică.

În complexul formelor de instrucție și educație a elevilor este necesar să încorporăm, nu în ultimul rând, și activitățile patriotice, din rîndul cărora, în etapa actuală a anului școlar, se detașează participarea la lucrări în campania agricolă de toamnă, această mare lecție a muncii, care trebuie să aibă ca rezultate nu numai cantități de produse recoltate, ci și înțelegerea acesteia ca o îndatorire patriotică, cunoașterea și respectarea disciplinei și a ordinii impuse de activitatea în agricultură.

Cerințele și exigențele formativ-educative mereu crescînde ale lecției, ale învățământului în general, fac necesară perfecționarea politico-ideologică și profesională continuă a tuturor celor care înfăptuiesc educația comunistă a elevilor din județul Teleorman.

Prof. PETRE ANDREI
inspector școlar general adjunct
al județului Teleorman

Istoria — izvor și tezaur de virtuți moral-patriotice

Școala românească are înalta responsabilitate de a forma la tinăra generație, sentimentul adînc al atașamentului pentru popor și țară, al respectului profund pentru istoria zbuciumată, eroică a neamului. Înarmîndu-l pe tinăr — cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită cu prilejul deschiderii noului an de învățământ — „cu cele mai înalte cunoștințe din toate domeniile”, școala este chemată să edifice conștiința îndatoririlor, față de prezentul și de viitorul patriei socialiste. În această întreprindere, un rol deosebit revine cunoașterii istoriei poporului, aprofundării legăturii strînse a trecutului, prezentului și viitorului și decantării concluziilor ce se impun din aceste generații de azi și de mine.

În îndeplinirea nobilei sale meniri, școala beneficiază de bogatul tezaur de învățăminte pe care îl alcătuiesc tezele, indicațiile și orientările cuprinse în documentele de partid, în opera secretarului său general — expresie a deosebitei aten-

ții acordate tinerilor, formării acestora pentru muncă, pentru viață, educării lor în spiritul dragostei pentru patrie, al respectului pentru creația altor popoare. Această atenție s-a materializat, pe de o parte, în asigurarea condițiilor materiale pentru ca școala românească să poată răspunde exigențelor societății românești contemporane și, pe de altă parte, în introducerea disciplinelor sociale în programele de învățământ, istoria ocupînd un loc deosebit.

Istoria, în general, este pînduitoare prin bogăția de sensuri pe care o relevă studiul ei. Cu deosebire semnificativă este istoria poporului nostru, istorie a luptei necurmate, duse de-a lungul mileniilor, pentru apărarea vetrei în care s-a format și a trăit, pentru apărarea ființei naționale, pentru progres național și social. Documentele partidului dau o înaltă apreciere istoriei noastre, faptelor de fierbinte patriotism ale înaintașilor. Admirabila sinteză istorică pe care o realizează Programul partidului este un îndreptar

VALORIFICAREA VIRTUȚILOR ALE LECȚIILOR ȘI ACTIVITĂȚILOR

prețios pentru toți cei interesați de istorie, iar pentru cadrele didactice de specialitate din învățământul de toate gradele constituie un mijloc de învățământ indispensabil.

În argumentarea expunerii, în dezvoltarea unor aspecte, în marcarea unor nuanțe, în sublinierea unor semnificații, cadrele didactice utilizează aprecieri, indicații și orientări din opera secretarului general, sporind, astfel, valoarea lecției de istorie, accentuîndu-i mesajul educațional. Idei-forță ale istoriei noastre, cum sint, de pildă, aspirația spre libertate națională și dreptate socială și lupta tenace pentru materializarea acestei aspirații, ca și pentru unirea tuturor românilor într-un stat propriu, suveran și independent sau spiritul de înțelegere și respect pentru valorile materiale și spirituale ale altor popoare, precum și sprijinul acordat unor popoare de-a lungul timpurilor în împlinirea propriilor lor idealuri naționale — aceste permanențe ale istoriei românești pot fi mai bine reliefate prin utilizarea eficace a Documentului de partid. Elevul va sesiza mai clar valoarea educativă a unor acțiuni și evenimente din trecutul poporului a căror semnificație este subliniată și actualizată de conducerea partidului și statului; ele i se vor impune cu puterea exemplului, căpătînd valoare de simbol.

Studiul acestei discipline pune în evidență și aspecte dureroase — unele dintre ele nu pot fi uitate, și nici n-ar trebui, căci ar echivala cu asumarea unor riscuri imense pentru prezentul și viitorul națiunii. Sint momente de cumpănă din vremea ascensiunii fascismului în Europa, cînd trupul țării a fost sfîrtecat de ultimatumuri, de dictate, de războaie, cînd, datorită politicii duplicitare a unor puteri europene, România a ajuns obiect de dispută al acestora și a fost antrenată într-un război nedorit și extins în afara teritoriului său.

Cunoașterea acestor aspecte, înțelegerea semnificației lor sporesc relevanța acțiunilor unor cercuri din lumea contemporană care încearcă să reinvie practici ale unui trecut de tristă amintire. Pe de altă parte, lupta comunistilor, a forțelor patriotice, a poporului pentru integritate teritorială, pentru independența patriei și, apoi, pentru eliberarea de fascism și a altor popoare ne apare ca o continuare firească, în noile condiții istorice, a luptei înaintașilor pentru unirea laolaltă a părților pe care imperiile absolutiste — otoman, habsburgic, țarist — le-au rupt din trupul țării.

Prin studiul istoriei în cadrul lecției, al muzeului, al excursiei documentare etc., tinăra generație care n-a trăit acele evenimente își poate forma convingeri patriotice, cunoscînd că patria sa — cadrul obiectiv al formării și afirmării plene a personalității sale — s-a desăvîrșit în forma pe care o percepem astăzi prin activitatea calmă și dramatică, pașnică și eroică, a unui lung șir de generații; și că Unirea din 1859 încununează o luptă de secole a ărestui popor și însumează nenumărate jertfe, că pentru realizarea ei a trebuit să înfrîngem vrăjmasia ori reaun-credință a celor ce ne-au stat împotriva; că realizînd, atunci, — cum se exprimase unul dintre fiii națiunii — „o jumătate de Unire”, românii au continuat lupta lor dreaptă, întregind Unirea, peste 60 de ani. La 1 decembrie, în acest an, vom aniversa, pentru a 70-a oară, actul care a consfințit, prin voință liber exprimată și hotărîta a locuitorilor din tinuturile românești aflate, pînă atunci, sub regim străin, crearea statului național unitar — aspirație legitimă a națiunii române, după cum recunoscuseră, direct sau indirect, și unii clasici ai marxismului.

Refăcînd drumul de muncă și de jertfă al poporului, al națiunii române, cadrele didactice de specialitate trebuie să pună în evidență mesajul educativ, patriotic: România de astăzi este rezultatul luptei înaintașilor și nu al voinței unor puteri sau cercuri de aiurea, nici al unor tratate; acestea n-au făcut decît să recu-

noască, în fine, o realitate înfăptuită adesea, împotriva dorinței unora din cei ce au fost nevoiți să o recunoască mai apoi.

Împlinirea idealului național a constituit temelul obiectiv al realizării dreptății sociale în România. În noile condiții care au permis dezvoltarea mai puternică a forțelor de producție, prin refacerea complexului economic național și unirea forțelor creatoare ale națiunii, forța înaintate — comunistă, socialistă, social-democratică, cercurile democratice, progresiste — au militat pentru transformarea societății românești, a structurilor sociale. O cotitură revoluționară, de amploă rezonanță internațională s-a înregistrat în August 1944, cînd, la chemarea comunistilor, întregul popor s-a ridicat la luptă, alungînd trupele fasciste din țară; însurecția națională a deschis calea eliberării țării de fascism, apărînd perspectiva înfrîngerii Germaniei naziste. Atunci, și în lupta pentru eliberarea Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei zeci de mii de fii ai poporului nostru și-au dat viața. Ei merită, cu prisosință, ca faptele lor de eroism să fie cunoscute elevilor, mesajul lor patriotic să fie păstrat nealterat.

O nouă etapă a luptei revoluționare poporului a început atunci, odată cu înțelegerea și realizarea în fapt a voinței de Eliberare Națională și Social Antifascistă și Antimperialistă. Ea a culminat cu trecerea deplină a puterii statului în posesia clasei muncitoare și aliaților ei. Proclamarea Republicii, la Decembrie 1947, marca nu numai un sfîrșit, ci și un început; stăpîn pe soama, poporul român a grăbit refacerea economiei distruse de război, a trecut la construirea unei vieți libere.

Cunoașterea acestor evenimente le înmează tinerilor convingerea că și în prezent — pașnic — al construcției socialiste se desfășoară astăzi și se va desfășura, în viitor, o „luptă” neîntreșcută.

Conștiința apartenenței la o realitate geografică, istorică, social-politică și a rituală trebuie să fie, în mod necesar, însoțită de conștiința marilor răspunde ce incumbă fiecărui cetățean al patriei socialiste, tinerei generații. În această conștientizare constă forța transformatoare, creatoare de valori a patriotismului socialist. Și am spune, din această derivă și înalta responsabilitate a educătorilor comunisti.

Documentele partidului pun, în mod constant, în evidență aceste adevăruri. Nu numai istoria luptelor împotriva dominației străine și a luptelor de clasă este istorie, în viziunea partidului, a secretarului său general, și istoria anilor noștri, a prezentului socialist, este istorie. Și ea trebuie să fie cunoscută, iar mesajul ei educațional se cere a fi transmis tinerilor, tuturor oamenilor muncii. Și diul istoriei, în școală și în afara școlii, cu pasiune, cu discernămint, trebuie să conducă la formarea caracterelor ferme — și aceasta încă de pe băncile școlii — la cultivarea înaltelor virtuți ale patriotismului revoluționar socialist, la aprecierea corectă și respectarea valorilor materiale și spirituale ale altor popoare, la cultivarea spiritului de solidaritate internațională.

Alături de alte obiecte de studiu, în modalități specifice și cu o forță înfrîngere deosebită, istoria contribuie la formarea sentimentelor, convingerilor și atitudinilor patriotice. Căci domeniul faptelor este cel ce validează, în fond, pe filul moral patriotic al cetățeanului astăzi al României, moștenitor al unor nobile tradiții și constructor al prezentului socialist, al viitorului comunist, întemeietor al altor tradiții. Iar profesor de istorie, între alți profesori și factori educaționali, este chemat să contribuie — uneori, decisiv, — la ridicarea tradițiilor progresiste ale poporului pe o nouă treaptă, la formarea caracterelor, la educarea patriotică a tinerilor.

Prof. MIHAI ARSENE
inspector de specialitate în
Ministerul Educației și Învățămîntului

VALENTELOR EDUCATIVE VIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE

Patria în lecția de limba română

În centrul muncii de educație patriotice, revoluționară a copiilor, ca principal mijloc de realizare a acesteia, se situează și cunoașterea mărețelor realizări obținute de poporul român în ultimele două decenii.

O mare parte din lecțiile de limba română pentru clasele ciclului primar, prin conținutul lor, oferă învățătorilor posibilitatea de a sprijini elevii în: cunoașterea unor obiective economice, social-culturale din localitatea, județul în care trăiesc, din întreaga țară; clarificarea și îmbogățirea noțiunilor de patrie, popor, partid, comunisti; în cultivarea sentimentelor de mândrie națională, de admirație, respect și, mai ales, de răspundere pentru tot ceea ce poporul român a înfăptuit în toate domeniile de activitate.

Având în vedere obiectivele mai sus menționate, am conceput și desfășurat la începutul anului școlar, cu elevii clasei a IV-a, lecția de recapitulare cu tema „Patria”.

În acest scop, inițial, am purtat o conversație cu elevii despre localitatea Cehu Silvaniei, despre alte sate și orașe din județul Sălaj, din țară, cunoscute de ei cu diferite ocazii (vizite în unitățile economice și sociale din oraș, excursii în județ și țară, cu părinții, petrecerea vacanțelor la bunici etc.). Discuțiile au fost orientate spre cunoașterea unor aspecte privind înfățișarea nouă a satelor și orașelor patriei noastre: case și blocuri de locuințe, fabrici și uzine, școli, spitale, case de cultură, cămine culturale, magazine, monumente. Copiii au fost ajutați să înțeleagă că toate acestea sînt frumuseți și bogății ale patriei, că toate sînt rezultatul minții muncii oamenilor, părinților și fraților — ale comunistilor, ale întregului popor, sub conducerea înțeleaptă a partidului. Ei, oamenii muncii, sînt eroii zilelor noastre și pentru faptele lor de muncă merită tot respectul și admirația noastră.

Pentru a-i ajuta să cunoască astfel de frumuseți și bogății create de oameni, pentru a înțelege justele politici partidului nostru de dezvoltare armonioasă a tuturor satelor și orașelor țării, am proiectat câteva diapozitive din setul „Să ne cunoaștem patria”, din care amintesc câteva: barajul Porțile de Fier; Transfăgărășanul; podul peste Dunăre de la Cernavodă; Metroul; Palatul sporturilor și culturii; vedere din portul Tulcea; Baia Mare; vedere asupra malului românesc al Dunării ș.a. Fiecare imagine proiectată a fost denumită și s-a explicat copiilor importanța obiectivului respectiv pentru economia țării.

Din lecțiile indicate (Patria; Cutezătoarii; Culorile libertății); ; Pentru fericirea

omenească; Urare pentru „Republică, mărețată vatră”), le-am pretins elevilor să citească acele fragmente care înfățișează frumusețile și bogățiile patriei, munca oamenilor pe ogoare, în uzine și fabrici. Am apreciat apoi corectitudinea și expresivitatea citirii.

Pentru a mări interesul copiilor și a le asigura participarea activă la lecție, am adoptat jocul „Citește și potrivește”, organizat cu întreaga clasă, pe trei grupe de elevi. Fiecare grupă a primit un plic cu opt imagini și un carton de formă pătrată. Imaginile reprezentau obiective economice, social-culturale din localitatea Cehu Silvaniei, din județul Sălaj și din alte localități din țară. Sub fiecare imagine a fost scrisă denumirea obiectivului și localitatea, iar pe cartoane, patru dintre aceste obiective. Sarcina jocului a fost aceea ca, la comanda învățătoarei, un elev să citească ce scrie sub imagine, după aceea ce scrie pe cartoane, apoi să aleagă imaginea corespunzătoare și să o așeze pe carton la locul potrivit, sub denumire. Grupa care așază mai repede și corect imaginile pe carton va primi ca recompensă, la sfîrșitul jocului, din totalul de 24 de imagini, pe cele mai frumoase.

Într-o activitate pionierescă următoare, am ajutat copiii să alcătuiască un album cu imaginile alese de grupa cîștigătoare, sub genericul „Cu ce ne mîndrim”, album care poate fi folosit și cu alte ocazii.

Pe baza discuțiilor purtate, a imaginilor văzute, elevii au primit ca sarcină să găsească în poeziile indicate, expresia care ne arată cu cine este comparată țara noastră („Țara ca o floare se desface”). Pentru a ne bucura de frumusețile și bogățiile patriei noastre — au conchis elevii — este nevoie de pace în lume, de înțelegere și prietenie între oameni. O altă sarcină pe care au primit-o copiii a fost aceea să caute și să recite acele versuri din poeziile învățate, care exprimă dorința puternică de pace a românilor.

Ca temă scrisă au avut de răspuns la întrebarea „Cum contribuie voi, pionierii, la înfrumusețarea patriei?”.

Desfășurată în acest mod, cu un plus de efort din partea învățătorului, lecția a trezit interesul și curiozitatea elevilor, a creat acestora o puternică stare afectivă, dorința și hotărîrea de a face și ei fapte pe măsura puterilor lor, manifestindu-și astfel dragostea și atașamentul pentru patria noastră socialistă, pentru harnicul ei popor.

Inv. LÚDOVICA POP și
Inv. VITEK DARACZI MARTA
Școala din Cehu Silvaniei,
județul Sălaj

Observarea dirijată a fenomenelor naturii

Dintre strategiile didactice recomandate în capitolul „Cunoștințe despre natură și al actualei programe a grădinițelor, activitățile cercului „Clubul curioșilor” contribuie în mod neîndoișor la formarea capacității preșcolariilor de a sesiza unele legături între obiecte și fenomene ale naturii, de a desprinde cauzele ce le determină, în vederea formării unor premise ale concepției lor științifice despre lume și viață. Activitățile practice pe care le-am desfășurat în acest cerc, în grădinița noastră, au avut la bază o serie de observări dirijate, în urma unor vizite organizate, în orașul Bacău, la Muzeul de Științe ale Naturii, Vivariu, Acvariu, sera de flori, grădina de legume, precum și la grădinițele zoologice din Buhuși, Piatra Neamț și la parcul dendrologic de la Hemeuș. După ce au observat diverse plante, animale, fenomene ale naturii, copiii au adresat întrebări, pe care le-am grupat tematic și de la care am pornit la alcătuirea programului de activitate al cercului, urmărind, pe parcurs, să formulăm răspunsuri cât mai accesibile lor, dar, mai ales, exacte din punct de vedere științific. Pentru aceasta, o importanță deosebită a avut-o și procurarea materialului didactic necesar desfășurării diferitelor experiențe. Am prezentat copiilor diferite aparate, specificând denumirea fiecăruia — lupă, eprubete, spirtieră, surse de lumină — și demonstrînd modul de lucru cu fiecare, acționînd, și în acest cadru, pentru valorificarea manifestărilor lor spontane, pentru formarea atitudinilor și aptitudinilor lor de mic „cercetător”, firește, la nivelul lor de înțelegere.

Am constatat că este bine, înaintea desfășurării unor astfel de activități, să mă orientez asupra a ceea ce copiii ar dori să cunoască cu privire la tema în discuție. Răspunsuri la unele din întrebările copiilor se pot da și în cadrul observărilor zilnice, de-a lungul unei perioade mai lungi de timp, purtîndu-se discuții, apoi, cu ei, asupra aspectelor semnificate, în cadrul activităților la liberă alegere și al programului distractiv.

Iată citeva din experiențele făcute în cadrul cercului:

Pentru cunoașterea importanței solului în evoluția plantelor, am însămîntat, împreună cu preșcolarii, boabe de fasole și grâu în diferite tipuri de sol (cernoziom, pietriș, argilă, nisip), asigurînd semințelor aceleași condiții de căldură, umiditate și lumină și observînd ce se întîmplă cu aceste semințe. În final, ei au înțeles că, pentru a se dezvolta, plantele au nevoie de un anumit tip de sol. Am prezentat apoi diverse plante care trăiesc pe aceste tipuri de soluri: nisipos (cartoful și vița de vie, cactusul), argilos (orezul), cernoziom (plantele cerealiere).

Pentru a răspunde la întrebarea „de ce are nevoie planta de rădăcină”, am procedat astfel: împreună cu copiii am precizat utilitatea acesteia pentru plantă, am prezentat diferite tipuri de rădăcini — pivotantă, fibroasă — și am precizat și rolul perisporilor absorbant, prin următoarea experiență: am luat două eprubete și în prima am pus apă, iar în cealaltă am pus ulei: în cele două eprubete am așezat două plante de fasole aflate în același stadiu de evoluție și am observat apoi, pe o perioadă de 2-3 zile, ce s-a întîmplat. Copiii au înțeles cit de necesară este apa pentru dezvoltarea plantelor. Într-o altă activitate am arătat cum contribuie apa la creșterea plantelor, trecînd de la rădăcină prin tulpină pînă la frunze și flori, circulînd, deci, prin niște vase sau țevi foarte subțiri, pe care ei le-au observat cu lupa și microscopul.

Am insistat adesea ca, atunci cînd copiii udau florile, pe unele să le ude mai mult și pe celelalte să le ude mai puțin, explicîndu-le că, prin transpirație, unele pierd mai multă, iar altele mai puțină apă. Demonstrarea acestui lucru am făcut-o cu un cactus și o mușcată, pe care le-am acoperit cu cite un clopot de sticlă. Am observat, după citeva zile, că sub clopotul cu care era acoperită mușcata apăruseră mai multe picături de apă, iar sub clopotul cu care era acoperit cactusul, nu se vedea nici o picătură. Astfel, preșco-

larii au parcurs drumul de la cauză la efect, sesizînd influența factorilor specifici de climă asupra vegetației anumitor zone, anumitor tipuri de soluri.

Pentru a demonstra că plantele au nevoie de lumină, am efectuat următoarele experiențe: 1) Am ales o plantă, sădită într-un ghiveci, și am așezat-o la întuneric; 2) Am ales o altă plantă sădită — care, pentru a se dezvolta, are nevoie de lumină multă — și i-am acoperit una din frunze cu o bucată de staniol, perforată printr-un orificiu de formă triunghiulară, în așa fel încît pătrunderea luminii să se facă numai prin acest orificiu. După cite-

va zile, am constatat că frunza acoperită a rămas verde numai acolo unde a pătruns lumina și că planta pusă la întuneric s-a ofilit.

Astfel, aflarea cauzelor care produc anumite fenomene ale naturii, precum și stabilirea factorilor care influențează asupra apariției și modificării acestora au condus la înțelegerea lor corectă, la îmbogățirea cunoștințelor și formarea premiselor concepției științifice despre lume și viață la preșcolari.

Educ. CARMEN NEDELCO
Grădinița „Partizanul” din Bacău

Acțiuni pionieresti cu profund caracter revoluționar

Integrată activ în procesul de creștere și progătire multilaterală, de formare pentru muncă și viață a tinerei generații, Organizația Pionierilor desfășoară, prin forme și mijloace specifice, o intensă activitate de educare a tuturor copiilor patriei în spiritul patriotismului socialist, revoluționar, al dragostei și devotamentului față de patrie, partid și popor. Sarcinile și orientările reieșite din expunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 29 aprilie a.c., la Consfătuirea de lucru cu activul și cadrele de bază din domeniile muncii organizatorice și politico-ideologice din 23 iunie 1988, precum și din Cuvîntarea la marea adunare populară din municipiul Timișoara, prilejuită de deschiderea anului de învățămînt 1988-1989, constituie obiective esențiale care imprimă întregii activități dinamism, exigență și responsabilitate, un înalt spirit revoluționar în îndeplinirea sarcinilor de mare răspundere ce le revin. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, în Expunerea cu privire la perfecționarea activității organizatorice, ideologice și politico-educative, în vederea creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață economică-socială, „este necesar să intensificăm activitatea politică de masă, de formare a omului nou, de dezvoltare a conștiinței revoluționare la toți cetățenii patriei... să dezvoltăm puternic sentimentul dragostei față de patrie, față de popor, patriotismul revoluționar”. În acest context, consiliile și comandamentele pionieresti, în colaborare cu școala și sub conducerea nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid, acționează consecvent pentru perfecționarea și valorificarea cu eficiență sporită a formelor și modalităților de acțiune de care dispun pentru pregătirea politico-ideologică a pionierilor și școlariilor, pentru crearea interesului, a dorinței lor de a cunoaște politica internă și internațională a partidului și statului nostru, marile realizări obținute în anii socialismului.

Creșterea și educarea în spirit comunist, patriotic, revoluționar a celei mai tinere generații, formarea profilului moral-politic înaintat al celor mai tineri cetățeni ai patriei se constituie ca deciderate majore ale muncii politico-educative desfășurate de organizațiile de copii din țara noastră. O pondere deosebită o au activitățile inițiate în cadrul acțiunilor complexe de educație patriotică „Tot înainte!” și „Patrie română — țară de eroi”. Devenite de acum tradiționale, cele două ample acțiuni de educare patriotică constituie un cadru generos de antrenare și participare a tuturor pionierilor și școlariilor la obținerea unor rezultate deosebite la învățătură și în întreaga activitate pionierescă, în domeniile creației tehnico-științifice, cultural-artistică, sportive și de petrecere a timpului liber.

Acțiunea de educație patriotică „Tot înainte!”, inițiată pe baza indicațiilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, se concretizează într-un complex de manifestări politico-educative prin care Organizația Pionierilor întîmpină și omagiază cele mai importante evenimente social-politice din viața patriei, partidului

și poporului. În acest an școlar, prin obiectivele cuprinse în ordinele de acțiune și asumate ca angajamente la nivelul detașamentelor, unităților și consiliilor pionieresti, copiii României socialiste vor omagia cea de-a 45-a aniversare a Revoluției de Eliberare Socială și Națională, Antifascistă și Antimperialistă de la 23 August 1914, Congresul al XIV-lea al P.C.R. și a 40-a aniversare a Organizației Pionierilor.

Ca în fiecare an, în etapa de masă, pe localitate și județeană, consiliile și comandamentele pionieresti vor organiza și desfășura în cadrul acțiunii „Tot înainte”, — cu cele patru generice: „Sintem urmașii unui popor eroic”, „Pionieri, în anii de lumină”, „Stațeta generațiilor”, „Cinstim patria, partidul și poporul” — ample manifestări de evocare a trecutului nostru istoric, de cunoaștere a mărețelor realizări obținute în construcția socialismului în țara noastră, de înțelegere și însușire a politici interne și externe a partidului și statului nostru, a înaltelor valori morale ale societății noastre — patriotismul, spiritul revoluționar, umanismul socialist, dăruirea și abnegația în muncă, aspirațiile de pace și colaborare ale poporului român.

Acțiunea-concurs „Patrie-română — țară de eroi” își dovedește, an de an, eficiența educativă, aducîndu-și o contribuție deosebită la dezvoltarea interesului pentru cunoașterea istoriei patriei, pentru punerea în valoare a tradițiilor și elementelor de istorie locală, pentru cultivarea în rîndul copiilor a sentimentelor și atitudinilor de dragoste și mîndrie patriotică, de atașament și devotament față de patrie, partid și popor.

Participarea directă a pionierilor la cercetarea și studierea vestigiilor glorioșului nostru trecut istoric, colaborarea permanentă cu muzeele, conlucrarea cu arheologii și muzeografi, cu păstrătorii ai tradițiilor noastre populare, realizarea unor muzee școlare, colecții istorice și colțuri documentare, cunoașterea și preluarea, sub patronajul unităților de pionieri, a monumentelor istorice și de arhitectură de pe raza localităților, în funcție de interesele și îngrijirile lor, organizarea sistematică a unor ample spectacole evocatoare, cu conținut patriotic și revoluționar, sînt elemente ce stau la baza unor frumoase realizări obținute de colectivele pionieresti de pe întreg cuprînsul țării.

Avînd în vedere caracterul complex al celor două mari acțiuni de educație patriotică, comunistă, revoluționară a copiilor, la nivelul detașamentelor și unităților de pionieri, se impune să fie luate toate măsurile pentru cunoașterea regulamentelor acțiunilor „Tot înainte!” și „Patrie română — țară de eroi”. În funcție de aceasta să se planifice, organizeze și să se desfășoare activități cu un bogat conținut educativ, adecvate specificului de vîrstă și care să trezească și să stimuleze interesul copiilor, să contribuie la formarea de convingeri și atitudini durabile, pe care să se întemeieze sentimente de dragoste și profund atașament față de patrie, partid și popor, față de cauza socialismului și comunismului în România.

Prof. LIANA SÂNDULESCU
șef comisie CNOP

INFORMATICA

„Prolog” pentru începători

După cum se știe, primele variante de PROLOG au fost definite și implementate interpretativ în anii 1972/73 la Universitatea din Marsilia (Franța) de un grup de cercetători în domeniul prelucrării limbajelor naturale și artificiale, conduși de Alain Colmerauer și Philippe Roussel. La geneza acestui limbaj au contribuit substanțial și cercetările de logică simbolică, cu aplicație la demonstrarea automată a teoremelor, ale unui grup de la Universitatea din Edinburgh (Marea Britanie), condus de Robert Kowalski și David Warren.

Variantele uzuale folosesc acum așa-numita sintaxă standard Edinburg și tehnicile de implementare (interpretative sau compilative), propuse de Warren; excepție face varianta cunoscută sub numele de Micro-PROLOG, care utilizează o sintaxă gen LISP. La noi în țară, limbajul PROLOG este implementat pe microcalculatoare (menționăm varianta interpretativă a colectivului de la ITCI — București, condus de Victor Popa și Iulius Cezar Palade), pe microcalculatoare din seria PC (variantele Turbo-PROLOG, Arity-PROLOG, Micro-PROLOG) și pe microcalculatoarele familiale din seriile compatibile cu ZX-Spectrum (varianta interpretativă Micro-PROLOG a firmei L.P.A. din Marea Britanie).

Actualmente, PROLOG-ul este un limbaj universal puternic, care și-a dovedit superioritatea tehnică în domenii diverse ca: sisteme expert, baze de date relaționale, logică matematică, rezolvări de probleme, înțelegerea limbajelor naturale, compilarea limbajelor de programare, rezolvarea simbolică a ecuațiilor, analiza structurală biochimică și alte domenii ale inteligenței artificiale. Cu toate acestea, interesul față de PROLOG s-a menținut mult timp într-o stare latentă, la un nivel limitat (în umbra altor limbaje gen LISP) și s-a manifestat exploziv abia în ultimii ani, ca urmare a proiectelor (inițial japoneze) pentru generația a cincea de calculatoare paralele, proiecte în care sistemele expert și diverse variante concurente de PROLOG joacă un rol principal.

Intr-adevăr, PROLOG-ul clasic este, poate, singurul limbaj de programare secvențial, în care facilitățile de paralelism există într-o stare latentă și nu necesită construcții noi, ci numai interpretări noi, paralele, ale construcțiilor deja existente (în speță ale conectorilor logici „și” și „sau”). În acest context, menționăm variantele Concurrent-PROLOG (Israel), PARLOG 86 (Marea Britanie), GHC (Japonia), ca și cercetări similare întreprinse și la noi în cadrul ITCI-București, de un colectiv condus de Ioan Georgescu. Pentru calculatoarele generației a cincea, rolul limbajului mașină tradițional va fi luat de un limbaj apropiat de o variantă de PROLOG concurrent; viteza acestor calculatoare nu va mai fi măsurată în clasicele instrucțiuni pe secundă, ci în inferențe logice pe secundă. Cercetări interesante se fac și pentru a lega PROLOG-ul de un alt concept în vogă, acela al așa-numitei programări orientate spre obiecte (OOP = „Object Oriented Programming”).

Etimologic, cuvântul PROLOG este un acronim pentru „programmation en logique” (programare în logică), nume ce reflectă poziția acestui limbaj, subsetul său cunoscut sub numele de PROLOG pur, fiind cea mai uzuală ipostază a conceptului mai general, cunoscut acum sub numele de programare logică.

Programarea logică este numită astfel pentru că admite o dublă interpretare semantică: atât procedurală, cât și declarativă. Interpretarea procedurală (prescriptivă, imperativă) este cea tradițională și are la bază un model executiv care arată „cum” operează programul ca o secvență de pași între stări succesive;

interpretarea declarativă (descriptivă, logică) consideră numai „ce” relații formale verifică unitățile programului, ignorând aspectele sale temporale; cele două interpretări sint strins legate, în sensul că execuția unui program logic corespunde, de fapt, unei demonstrații formale a relației obiectiv, plecând de la relațiile date.

Pentru a ilustra sugestiv conceptul de programare logică, Kowalski a propus drept caracterizare o pseudo-ecuație devenită celebră: „algoritm = logică + control”, în care „logică” reprezintă descrierea declarativă a problemei, iar „controlul” (implicit și explicit) urmărește realizarea unei execuții (demonstrații) cât mai eficiente. În cazul particular al PROLOG-ului pur, se folosește o logică bazată pe calculul predicatelor de ordinul întâi (clauze Horn) și un control implicit fix, bazat pe principiul rezoluției.

Alte aspecte caracteristice ale limbajului PROLOG pur sint: utilizarea directă a unor obiecte complexe de tip arborecent (atit datele, cit și programele sint structurate uniform, în acest mod, ușurându-se astfel considerabil realizarea unor aplicații specifice inteligenței artificiale care folosesc metaprogramarea), unificarea automată (facilitate foarte puternică de rezolvare a ecuațiilor cu arbori), „backtracking” automat (în esență este vorba de o facilități de explorare sistematică a tuturor posibilităților), accentul deosebit pus pe recursivitate (forma principală de control, alături de „backtracking”).

Menționăm însă că limbajul PROLOG ca atare se îndepărtează oarecum de modelul pur schițat mai sus; sint admise numeroase efecte laterale ce scad relevanța succesului sau eșecului unei demonstrații (execuții); sint prevăzute și facilități explicite de control care nu pot fi modelate logic la fel de ușor ca facilitățile PROLOG-ului pur. Putem spune că limbajul PROLOG este, de fapt, un punct de echilibru optim între riguroasa logică simbolică și eficiența utilizării practice; viitorul ne va arăta dacă acest optim este un maxim global sau numai un maxim local. Acest dublu aspect este totuși cu două tăisuri; în PROLOG se pot descrie ușor prototipurile de programe, dar este la fel de simplă și realizarea unor programe de o complexitate prohibitivă.

Și la noi în țară se manifestă un interes crescând în direcția programării logice. Se învață logica simbolică și principiul de demonstrare automată și se fac aplicații în LISP și PROLOG.

Din experiența noastră, rezultă că PROLOG-ul poate fi învățat în mai multe situații distincte: 1. ca primul limbaj pentru cei neinițiați în calculatoare; 2. ca limbaj nou pentru cei care cunosc deja alte limbaje; 3. ca parte dintr-un curs fundamental de inteligență artificială și aplicațiile logicii simbolice la demonstrarea automată. Ultima variantă este clar destinată învățămîntului — superior, dar primele două sint accesibile și elevilor de liceu, putînd fi explicate intuitiv, fără a intra în detaliile logico-matematice. Limbajul PROLOG este un limbaj de viitor, ce își va atinge maturitatea odată cu apropiata apariție a generației a cincea de calculatoare.

ION DIAMANDI
cercetător la Institutul de Tehnică
de Calcul și Informatică

dr. RADU NICOLESCU
Facultatea de Matematică,
Universitatea din București

dr. ANCA PASCU
Inspector principal de specialitate în
Ministerul Educației și Învățămîntului

structuri grafice și atribute; instrucțiuni LET, INPUT, READ, DATA, PRINT, IF... THEN, GOTO; tastatura calculatorului H.C-85, moduri de lucru; programe utilizate de folosite, editoare grafice și de text și demonstrații practice efectuate în cabinetele de informatică ale Liceelor de Filologie-Istorie Nr. 1 și Industrial „D. Cantemir” din Capitală, dotate cu sisteme de calcul H.C.-85.

În cadrul primei ediții a acestui curs, participanții și-au însușit principiile de programare și utilizare a calculatoarelor electronice, folosind limbajul BASIC, de realizare a unor programe, sau secvențe ale acestora, în lecții, în cadrul cercurilor de elevi și în activitatea de cercetare, precum și unele modalități de prezentare a cunoștințelor din programele de învățămînt referitoare la structura și funcționarea unui microcalculator personal de

tipul H.C.-85. De asemenea, au fost prezentate și o serie de aspecte privind dezvoltarea bazei tehnico-materiale a școlilor din sectorul 2 în domeniul informaticii.

Prof. Fira Palea, inspector școlar coordonator pentru sectorul 2, ne-a precizat că, inițiat în anul școlar trecut, sub îndrumarea Comitetului de Partid al sectorului, cursul, la care participă — și în această ediție — peste 60 de cadre didactice din sector, are ca scop inițierea în informatică și tehnică de calcul, în vederea prelucrării unor cunoștințe în procesul de învățămînt și în cadrul celor 32 de cercuri de informatică pentru elevi, precum și în munca de cercetare, pentru realizarea unor programe educaționale, de către cadrele didactice, în colaborare cu specialiștii.

VIOLETA ANDREESCU

„Educația la frontiera dintre milenii”

de GEORGE VAIDEANU, Editura Politică, București, 1988, colecția „Idei contemporane”

Literatura noastră de specialitate s-a îmbogățit cu o nouă lucrare, datorată profesorului George Vaideanu, lucrare cu „caracter prospectiv, comparativ și de sinteză”, care analizează problemele fundamentale ale educației în perspectiva imperativelor social-culturale ale viitoarelor decenii.

În prima parte a lucrării, autorul are în atenție „detectarea” principalelor caracteristici ale educației în lumea actuală, cu deosebire în domeniul învățămîntului. Discuțiile asupra rolului școlii sint astăzi tot mai accentuate, de la a privi școala ca „o risipă considerată legitimă atit timp cit nu vor fi identificate efectele ei nocive”, pînă la constatarea că influența exercitată de mediul familial, de mass media, devine mai puternică decit cea a școlii. În același timp, partizanii învățării de tip școlar sint tot mai numeroși și mai preocupăți de perfecționarea acestui mod de învățare. „Problema care se pune — subliniază autorul — nu este de a muta învățarea din școală în afara școlii sau invers, de a muta învățarea de acasă în școală, ci de a spori timpul afectat studiului, și a articula diferite tipuri de învățare, pentru că decalajele dintre indivizi și dintre națiuni se produc în funcție de durata și densitatea învățării”.

Pe de altă parte, lucrarea analizează preocupările organizației mondiale privind elaborarea studiilor de sinteză de către specialiști din diferite țări, fiind seama de faptul că factorii educaționali, planificatori, organizatori, cercetători, converg tot mai mult spre concluzia că educația de mine, educația pentru viitor, nu mai poate fi concepută izolat; ea este și trebuie să fie tot mai mult o educație a „deschiderii”, care are în vedere problemele omului, la dimensiunea lor planetară.

Interesante se prezintă, din acest punct de vedere, datele comparative pe care lucrarea le pune la îndemînă, privind efectele școlarizate, pe categorii de țări, în funcție de nivelul lor de dezvoltare. Ele evidențiază efortul făcut de toate statele în cuprinderea unui număr cit mai mare de tineri în cadrul unei forme de școlarizare, dintr-o perspectivă nouă, aceea a încrederii în școală și în posibilitățile ei formative.

În perspectiva viitorului, ridicarea calității educației trebuie să țină seama de o serie de elemente, cum ar fi: recunoașterea dublului caracter al sistemului de învățămînt, independent și dependent, în raport cu sistemele sociale; asigurarea calității și eficienței pedagogice și sociale a educației, care presupune o viziune prospectivă și deplasarea unor accente spre pregătirea elevilor pentru învățarea continuă; regîndirea subsistemelor de formare inițială și continuă a educatorilor; calitatea culturală și etică a conținutului

învățămîntului; găsirea unor relații optime între schimbare și continuitate.

Problematika supusă „dezbaterii este analizată din perspectiva principalelor orientări și tendințe în educația contemporană, pornindu-se de la ideea că depistarea tendințelor are un rol important în favorizarea dezvoltării educației în societatea viitoare.

Preocupările pentru educația în spiritul marilor valori naționale și universale, pentru educația morală, este deosebit de mare și în continuă creștere în contemporaneitate. Autorul susține, cu argumente, că succesul educației și atingera obiectivelor educaționale sint direct proporționale cu educația în spiritul valorilor umaniste și educația morală a omului. Societatea contemporană și, mai ales, cea viitoare, nu sint interesate de „omul-robot”, ci de omul capabil să aprecieze, să stabilească ierarhii, să iubească, să prețuiască pe ceilalți și rezultatele activității lor. În acest cadru, profesorul Vaideanu aduce în discuție experiența japoneză.

Dacă prima parte a lucrării are în intenție evidențierea modului cum se prezintă educația în lumea contemporană, partea a doua vine cu o serie de sugestii și propuneri privind educația în viitor. În această perspectivă, sint analizate problemele educației permanente, pentru că, în condițiile contemporane, educația inseamnă trecerea de la „a învăța să fii” la „a învăța să devii”.

Educația permanentă presupune o redimensionare a conținuturilor educației, impusă de multiplicarea surselor conținutului educației actuale.

Intr-un alt capitol al lucrării, autorul se oprește asupra unor modalități de integrare a conținuturilor educației. Alături de o serie de modalități clasice de implementare a conținuturilor educației — precum sublinierea codurilor de referință și a codurilor de receptare, predarea filosofiei și a literaturii, întîlnirile dintre diferite discipline, introducerea sau sporirea orelor de sinteză, folosirea orelor de educație morală sau a celor de dirigenție — se acordă o atenție deosebită învățării asistate de ordinator.

Investiția în cercetarea educației exprimă speranța omului în rolul cercetării în formarea societății viitoare, în rezolvarea problemelor majore ale contemporaneității și ale viitorului.

Lucrarea profesorului George Vaideanu este o imbinare fericită a efortului de sinteză cu creația de profundă originalitate. Prima parte se prezintă ca o sinteză a principalelor tendințe și orientări ale educației în lumea contemporană, a doua este o suită de scenarii originale, în perspectiva viitoarelor decenii. Utilă tuturor, dar în primul rînd educatorilor!

Prof. CONSTANTIN SALĂVĂSTRU

Caietul de caligrafie pentru clasa a II-a

Începînd cu acest an școlar, Ministerul Educației și Învățămîntului, prin Editura Didactică și Pedagogică, a tipărit un Caiet de caligrafie pentru clasa a II-a. Prin acest caiet se continuă preocupările pentru formarea la elevi a deprinderilor de scriere corectă și caligrafică.

Prima parte a caietului cuprinde scrierea literelor mici și mari din alfabetul limbii române folosind liniatura caietului tip II. Pe fiecare din aceste pagini s-au trasat cîteva linii oblice care să-i ajute pe elevi la menținerea sau corectarea înclinației literelor. În continuare, sint prezentate modele de scriere a grupurilor de litere mici, pentru formarea deprinderilor de scriere cursivă, precum și a literelor mari și a cuvintelor care încep cu acestea.

O altă parte a caietului cuprinde scrierea unor cuvinte care conțin vocale și consoane duble și a celor susceptibile de a fi scrise greșit. În acest fel se urmărește atit scrierea corectă cit și cea caligrafică.

În caiet sint prezentate modele de scriere a textelor în proză și în versuri pe liniatură tip II și dictando. În cîteva pagini ale acestui caiet sint date modele de scriere pe rețeaua cu pătrățele, pentru a-i obisnui pe elevi cu folosirea corespunzătoare a caietului de matematică. Rămîne la aprecierea învățătorului, în ce moment parcurge această parte. Totuși, considerăm că este bine de abordat în primele două luni ale anului școlar, pentru că, pe măsură ce se amină, se formează o serie de deprinderi greșite

(scrierea literelor cit pătrățica sau foarte mici, prelungirile în sus sau în jos poste literelor din rîndurile respective etc.), care nu mai pot fi corectate ușor. În același timp, în ora de caligrafie, trebuie scrise probleme rezolvate deja la matematică, pentru a nu transforma caligrafia în lecție de rezolvare a problemelor.

După fiecare lecție, există spațiu pentru „Exerciții suplimentare”, unde elevii exersează scrierea literelor, a cuvintelor și a propozițiilor care nu le-au reușit.

La toate formele de liniatură sint tipărite îndrumări pentru elevi în legătură cu poziția la scris, forma, înclinația și mărimea literelor, așezarea în pagină a unor texte. Aceste îndrumări trebuie reamintite elevilor înainte de fiecare lecție de caligrafie pînă la formarea deprinderilor corespunzătoare.

Față de programa actuală pentru clasa a II-a, Caietul prezintă unele îmbunătățiri, de aceea în lecțiile de caligrafie parcurgem activitățile prevăzute în acest caiet.

În localitățile în care n-au ajuns aceste caiete, se folosesc, în continuare, cele tip II, pînă cînd elevii intră în posesia noului caiet de caligrafie. Important este să avem în vedere realizarea tuturor obiectivelor disciplinei.

Prof. VASILE MOLAN
inspector principal de specialitate
în Ministerul Educației
și Învățămîntului

Curs de inițiere în informatică și tehnică de calcul

Am asistat, în prima zi a acestei luni, la Liceul de Filologie-Istorie Nr. 1 din București, la deschiderea cursului de inițiere în informatică și tehnică de calcul a învățătorilor și profesorilor de matematică, fizică, chimie, biologie și inginerilor din unitățile învățămînt aflate în sectorul 2 al Capitalei. Tematica ediției a doua a acestui curs — cu durata de trei luni —, realizată cu sprijinul Institutului de Cer-

cetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Tehnică de Calcul și Informatică și al Întreprinderii de Calculatoare Electronice, de ing. Andrei Polihroniade, cercetător științific și de electronistul Tudor Albaiu, abordează aspecte privind: calculatorul numeric și demonstrații cu programe didactice; structura generală a unui calculator, algoritmi, schemă logică, program; limbajul BASIC, variabile și constante,

Sinteze pe teme de didactică modernă

Abordarea sistemică a procesului de învățământ (I)

Cum este privit procesul de învățământ din perspectivă sistemică?

În actualele condiții, de radicale transformări ale concepțiilor pedagogice, teoria generală a procesului de învățământ — didactica — și practica școlară curentă găsesc un important și binevenit sprijin în ideile innoitoare promovate de teoria conducerii științifice a activităților social-umane, teoria generală a sistemelor, teoria acțiunii eficiente (praxiologia), teoria acțiunii (cibernetica), teoriile comunicării, informației, modelării ș.a.

În această privință, o contribuție aparte aduce abordarea sistemică a procesului de învățământ, luată aici ca metodologie de analiză și sinteză, de cunoaștere și transformare, în același timp, susceptibilă să conducă la creșterea calității și eficienței prin manipularea rațională a variabilelor implicate în organizarea și desfășurarea actului comun de predare-învățare.

Cu un oarecare risc de abstractizare și schematizare, teoria analizei sistemice definește procesul de învățământ ca un sistem complex și dinamic — de componente și intercondiționări dintre ele, dintre acestea și determinările exterioare, așa-zisii factori de context. În această opțiune, întocmai altor sisteme de tipul activităților umane finaliste, și procesul de învățământ este considerat ca un ansamblu acțional deliberat proiectat și structurat, ale căruia componente și interacțiuni dintre ele funcționează în mod integrat în raport cu anumite obiective instructiv-educative de atins.

Toate aceste componente (variabile) apar în calitate de:

- factori (resurse umane) care iau parte din interior (exogeni) sau influențează din exterior (endogeni) procesul și de care depinde desfășurarea lui;
- condiții (resurse materiale), conținuturi, mijloace și materiale didactice, situații sociale, măsuri organizatorice etc., care influențează factorii și/sau actele de predare și învățare și
- procese efective și eventual — cauze diferite.

Unele dintre aceste elemente pot fi cunoscute și stăpinite, modificate și adaptate, altele de abia identificate și acceptate, adeseori, așa cum sint. De fiecare dată, cu fiecare nou sistem avut în vedere, componentele amintite intră într-o nouă configurație, alcătuiesc o structură completă și complexă, modificată, adecvată atingerii obiectivelor pedagogice propuse.

În consecință, procesul de învățământ se comportă ca o entitate integrală și specifică, ca o entitate omogenă având caracteristici și funcții proprii, calitativ diferite de cele ale elementelor constitutive; și în acest caz, elementele se comportă ca subsisteme (părți) în raport cu sistemul în care se încadrează; și în orice sistem și, de această dată, este recunoscută predominanța întregului asupra părților, a sistemului asupra subsistemelor (elevi, personal didactic, conținuturi etc.). Pe de altă parte, fiecare sistem este integrat și deschis unui sistem superior (suprasistem) și influențat de mediul larg în care funcționează.

Există mai multe tehnici de analiză și sinteză oferite de tratarea sistemică, dintre care două se impun mai frecvent în cazul de față:

- una, de analiză propriu-zisă a componentelor de bază, axată pe: a) identificarea elementelor constitutive, pe relevarea poziției, semnificației și funcțiilor acestora; b) determinarea modului cum fiecare variabilă acționează prin raportare la celelalte componente, pe separarea interacțiunilor dintre ele, a felului cum se integrează într-un tot funcțional unitar; c) evidențierea raporturilor de dependență reciprocă dintre sisteme similare, dintre acestea și sistemele supraordonate sau subordonate;
- a doua, de determinare a fluxurilor de intrare-ieșire („input-output”) specifice sistemului proces de învățământ.

Înainte de a releva posibilitățile oferite de ambele metode de analiză, se impun câteva precizări cu privire la:

Delimitarea sistemelor pe niveluri

Abordarea sistemică constituie o metodologie foarte suplă, ce poate face apel la procedeele intelectuale, foarte variate și cu putere de aplicare la situații de instruire de niveluri foarte diferite. Din acest punct de vedere aplicabilitatea ei capătă o notă de universalitate.

Interpretată ca sisteme, într-adevăr, procesele de predare-învățare se situează la niveluri diferite de complexitate în

Notă: În sprijinul perfecționării cadrelor noastre reia publicarea — începând cu acest număr — a ciclului de „Sinteze pe teme de didactică modernă”, apărute în broșură în anul 1986.

funcție de aria lor de cuprindere, ierarhia factorilor de responsabilitate, a factorilor de decizie etc. Cele care se află la nivelul situațiilor practicii cotidiene se numesc, de regulă, micro sisteme.

Un micro sistem, cum ar fi de exemplu o lecție, nu este însă cu nimic mai puțin complex decât un sistem mai vast, decât un macro sistem. El reproduce, în mic, ceea ce reprezintă la altă scară procesul de învățământ înțeles ca un macro sistem de instruire, alcătuit, în realitate, dintr-o infinită înlanțuire de micro sisteme de tipul lecțiilor, lucrărilor practice și al altor activități didactice organizate. Unele diferențe sint, totuși, de natură în seamă.

Analiza principalelor componente și a interacțiunilor specifice procesului de învățământ ca sistem

În virtutea faptului că procesul de învățământ se definește prin elementele sale constitutive și interacțiunile dintre ele, dintre sistem și contextul în care el funcționează, putem examina acest sistem din trei unghiuri de vedere și anume din cel al:

- componentelor și caracteristicilor proprii acestora,
- interacțiunilor acestor componente și caracteristicilor lor (al structurii) și
- relației cu contextul (mediul).

1. ANALIZA COMPONENTELOR

ȘI CARACTERISTICILOR ACESTORA

Elementele de bază ale procesului de învățământ în vedere pot fi supuse analizei sub trei aspecte:

- funcțional (referitor la obiective),
- structural (cu privire la resursele umane și materialele și
- operațional (cu orientare spre modul de funcționare, spre strategii de acțiune).

Dispuse în aceste planuri, componentele respective vor reuși să redea modelul tridimensional al sistemului amintit.

Definirea componentelor

În plan funcțional

Orice sistem are mobilurile sale, definite în obiectivele de urmărit; ele dau sens și rațiunea de a fi oricărei activități didactice și educative. În esență, ele reprezintă începutul și sfârșitul oricărei acțiuni, dezvăluind intenționalitatea în funcție de care se legitimează și se organizează un sistem de instruire sau altul, tipul de rezultate dorite. Prin natura lui, procesul de învățământ este finalist, se ghidează după anumite obiective.

Obiectivele constituie „inimă” procesului de învățământ, căci ele:

- corespund unor opțiuni și priorități în comportamentul elevilor noștri (rezultatele așteptate);
- exprimă, într-o formă condensată, anumite cerințe de instruire și educație;
- definesc (precizarea) lor echivalența, deci, cu adoptarea unor decizii în cele trei chestiuni fundamentale:

● Ce să se cunoască? (privește nevoia de a ști; stadiul actual al cunoașterii și valoarea cunoștințelor);

● Ce să se facă? (vizează nevoia de acțiune; deprinderile specifice și fundamentale de dezvoltat; competențele);

● Ce să se aleagă? (are în vedere nevoia de trăire afectivă, „de a simți”, de atitudine, convingere, sentiment, valoare etc.).

De aici decurg toate problemele ulterioare de soluționat: determinarea conținuturilor, alegerea strategiilor de acțiune, desemnarea modalităților de evaluare etc.

Rezultatele. Obiectivele sint realizate numai odată cu obținerea rezultatelor. Această finalizare a procesului echivalează cu o convertire a obiectivelor dorite în obiective îndeplinite.

În consecință, ele dezvăluie corespondența cu ceea ce s-a dorit inițial, cu obiectivele date, cu standardele stabilite. În virtutea acestui fapt, rezultatele imediate (performanțele) sau cele pe termen lung, cele explicite sau implicite, devin indicatorii cel mai concludent al eficacității și eficienței învățării.

Învățământul modern se orientează după principiul maximalizării rezultatelor, al obținerii celor mai bune și îndelungate efecte.

Definirea componentelor

În plan structural

A doua categorie de elemente se referă la organizarea însăși a sistemului de instruire. De această dată este vorba de resursele umane (persoane) și materiale (conținuturi, mijloace și materiale didactice, echipamente, timp și spațiu etc.) care permit funcționarea sistemului.

Resursele umane. La orice nivel s-ar situa un sistem, el implică, într-un efort comun, anumiți agenți ai acțiunii; profesori și elevi (studenți), la care se adaugă părinții, personalul auxiliar și demaștrări etc., și care, laolaltă alcătuiesc resursele umane ale acestora.

Personalul didactic și elevii (studenții) sint subiecții, de fapt, ai procesului de învățământ. Acțiunile fiecăruia dintre acești agenți pot să fie analizate după sarcini, personalitate, climat etc. De asemenea, fiecare din acești factori se impune prin anumite trăsături caracteristice (subvariabile) care influențează în felul lor învățarea și predarea.

Însușirile care dau distincție unui profesor sint: stăpînirea disciplinei de predat și avans în informație, competența pedagogică, munca de pregătire, măiestria și tactul pedagogic, stilul de predare (educațional), devotamentul și exigența personalitatea etc. La fundul lor, elevii se disting prin caracteristici de vîrstă și individuale, sex, nivel de dezvoltare fizică și intelectuală, capacități și aptitudini, inteligență, stare de pregătire generală și specială, motivație pentru studiu etc., precum și unele antecedente; clasa de elevi (anul de studii, grupa de studenți) — prin mărime și compoziție, statut, omogenitate sau eterogenitate, „climatul” clasei (al școlii), moduri de interacțiune etc.

Cel care învață și organizatorul învățării reprezintă elementele energetice ale procesului de învățământ și principii responsabili de realizarea acestuia.

Abordarea sistemică se orientează spre un model de învățământ care aduce în centrul atenției elevul (studentul), pe cel care învață; elevul este întotdeauna propriul său agent de perfecționare.

Personalul didactic poartă răspunderea organizării întregului „cîmp pedagogic” în contextul căruia se desfășoară procesul. Cel mai important și decisiv rol al educatorului în școala modernă rămîne acela de conducător al activității didactice și de educator, de modelator al produsului. În acest sens, el planifică, proiectează, organizează, îndrumă, stimulează, controlează, ameliorează și, întregul mers al instruirii.

Conținutul învățămîntului. Orice sistem sau micro sistem de tip procesual reacționează anumite conținuturi științifice, tehnice, literar-artistice ori filosofice, etice sau civice etc., științifice determinate de prevederile programelor și manualelor școlare, structurate după o anumită logică și nivel de dificultate. În accepția actuală, conținutul cuprinde nu numai fapte, concepte și teorii științifice, ci și mijloacele de dobîndire a acestora, logica investigațiilor științifice, disputa între diferite opinii științifice, experimente științifice cardinale deosebit de importante, unele căi de aplicare în practică a teoriei etc. (4, p. 14). Mai mult chiar, conținutul este întregul mediu de viață și activitate al elevilor, și nu numai cărțile și programele obligatorii (10).

Conținutul ocupă o poziție-cheie în ansamblul celorlalte componente, de importanță excepțională pentru realizarea obiectivelor propuse; el însuși capătă semnificația unui obiectiv major de atins, a unei sarcini care stimulează, orientează, dă sens efortului de învățare. El reprezintă elementul esențial în dinamica învățămîntului, modernizarea conținutului bucurîndu-se de primordialitate în ansamblul tuturor celorlalte măsuri de perfecționare și modernizare.

Participarea la îmbunătățirea conținutului este un imperativ și pentru profesor; el este chemat nu numai să aplice anumite conținuturi, ci să adopte și o atitudine critică și inovatoare față de acestea, să supună unui tratament pedagogic adecvat informarea dată, actualizînd-o, lărgindu-i baza explicativă și aplicativă, scoțînd în evidență potențialul ei educativ etc. În ultimă instanță, profesorul este cel care garantează calitatea conținutului activității școlare, zi de zi.

O altă componentă structurală o constituie mijloacele de învățămînt și materialul didactic. Acestea sint resurse materiale investite în mod special cu anumite funcții pedagogice, utilizate pentru a usura comunicarea și înțelegerea, formarea noțiunilor și deprinderilor, consolidarea lor, evaluarea și aplicarea practică etc. Ele vin în sprijinul predării și învățării, amplificînd energiile elevului și cadrului didactic.

Progresul lor constant, concretizat

astăzi, îndeosebi, în nolle „tehnologii de comunicare” și „tehnologii informaționale” deschid noi orizonturi practice școlare.

Forme de organizare. Ca sistem în desfășurare, procesul de învățământ îmbracă diferite forme care: asigură cadrul de organizare a acestuia; circumscriu finalitățile și conținutul, acțiunea și timpul în limitele cărora au loc predarea și învățarea, cum ar fi: lecțiile, cursurile, seminariile, lucrările de laborator, lucrările practice, vizitele de studiu, excursiile didactice, activitățile practice în producție, activitățile de cercetare și proiectare etc.

În interiorul acestor forme și organizare propriu-zisă a predării și învățării se practică anumite forme de activitate frontală, pe grupe și individuală, care iau în considerație, deci, modul de grupare a elevilor.

Formele de organizare și diferențiate de organizare a activității instructiv-educative vin să multiplice și să diversifice experiențele de cunoaștere, de acțiune practică și de cercetare ale elevilor și studenților apropiind — și pe această cale — învățămîntul de cerințele vieții, ale muncii practice și cercetării științifice.

Relațiile interumane. În cadrul unui sistem se instituie întotdeauna și imediat un anumit tip de relații profesor-elevi, elevi-elevi.

Această dialectică pedagogică în care profesorii și elevii se află într-o constantă interacțiune și acomodare reciprocă, sintilă și neincetată, întemeiată pe colaborare, animare, stimulare, influențează și ea, direct și indirect, efectele învățării și poate să devină un veritabil factor de educație. Deși învățarea este un act individual, ea este în permanență mijlocul social de interrelațiile colegiale din clasă (grupă) de cele de emulație, cooperare sau competiție etc.; ansamblul acestora generează un climat socio-afectiv de trăiri și atitudini mai mult sau mai puțin favorabil unui efort intens de învățare, de muncă.

Timpul. Procesul de învățămînt rămîne legat de noțiunea de timp; se consumă în limitele unui timp determinant (an școlar, trimestru sau semestru, săptămîni și zile de școală, ore de clasă, ore de curs etc.). „Timpul școlar” ori „timpul pedagogic” ar constitui imaginea generalizată a duratei de desfășurare a proceselor de predare-învățare și a intervalelor dintre ele.

Timpul condiționează și indirect conținutul, influențează deciziile strategice, determină volumul și ritmurile de muncă ce au loc în cadrul unui sistem, iar după teoriile mai recente (teoria „învățării depline”, de exemplu) — aptitudinea de învățare, capacitatea de înțelegere, calitatea instruirii etc. (B.S. Bloom, J.R. Carroll ș.a.). Aceleași teorii și cercetări susțin că învățarea progresează proporțional cu timpul efectiv folosit pentru ea; timpuri diferite de învățare generează rezultate diferite de învățare.

Gestiunea optimă a timpului școlar a devenit una din caracteristicile esențiale ale învățămîntului modern, accentul punîndu-se pe organizarea mai suplă și diversificată a acestuia, pe găsirea timpului optim fiecărui sistem și micro sistem.

Mediul fizic școlar sau spațiu. Procesul de învățămînt nu se desfășoară în vid, ci în anumite circumstanțe reale de mediu sau micromediu fizic (arhitectura construcțiilor școlare, amenajarea lor funcțională, dotarea cu mobilier corespunzător, înzestrarea cu instalații și echipament, condiții de igienă etc.), care pot avea repercusiuni adeseori imprevizibile asupra predării-învățării, asupra comportamentului social al elevilor.

De organizarea optimă a mediului fizic didactic depinde, în mare măsură, modul cum se realizează integrarea instructivă cu activitatea practică, productivă, cu cercetarea științifică, cum se promovează utilizarea unor metodologii moderne bazate pe învățarea prin cercetare, experimentare, redescoperire, acțiuni practice și creative etc.

Conf. univ. dr. IOAN CERGHIT

UNITATE DE CONCEPȚIE — UNITATE DE ACȚIUNE

In viziunea partidului nostru, a secretarului său general, conducerea științifică a societății socialiste vizează toate sectoarele și domeniile de activitate. Transpunerea în practică a conducerii științifice și în învățământul românesc — subsistem al sistemului social —, realizată în spiritul concepției revoluționare, unitare și realiste a tovarășului Nicolae Ceaușescu, constituie un demers innoilor, de perfecționare a întregii activități din acest important domeniu socio-economic. Aceasta presupune o profundă cunoaștere a proceselor de transformare a societății, în raport cu înaltele idealuri ale dezvoltării civilizației socialiste. „Nu se poate asigura o conducere corespunzătoare — subliniază secretarul general al partidului în Expunerea din 29 aprilie a.c. — fără înțelegerea schimbărilor care au loc continuu în societate, în lume, în dezvoltarea forțelor de producție, a științei, culturii, a cunoașterii umane“. De asemenea, aplicarea principiilor științifice conducerii presupune adoptarea unei strategii clare, care să servească la îndeplinirea obiectivelor propuse, ca și la fundamentarea riguroasă a deciziilor.

Modalitățile concrete de abordare, la nivelul subsistemelor învățământului nostru — al inspectoratelor și unităților școlare — suscită interes, experiența valoroasă înregistrată de către acestea oferind, pe de o parte, argumente temeinice pentru generalizarea conducerii științifice, iar, pe de altă parte, căi și metode de aplicare, corespunzătoare unor condiții specifice (de exemplu, profilului economic al județului), sau unui anumit tip de școală (de 8 ani, de 10 ani, liceu de matematică-fizică, industrial, agroindustrial etc.). Cunoașterea și, eventual, preluarea unei asemenea experiențe poate contribui la ameliorarea activității de conducere din școli, la îmbunătățirea stilului de muncă. În acest scop, vă prezentăm câteva din preocupările actuale în direcția promovării conducerii științifice în învățământul unuia din județele patriei — județul Bihor.

Organizare eficientă — decizii optime

Incepem cu Inspectoratul Școlar al Județului care, sub direcția îndrumare a Comitetului Județean de Partid, îndeplinește principala funcție de conducere a învățământului bihorean. Primul contact cu activitatea complexă a inspectoratului l-am realizat prin intermediul planului general de muncă pentru anul școlar 1988-1989. Printre obiectivele prioritare propuse — formulate în lumina indicațiilor și orientărilor cuprinse în Tezele din aprilie și pe baza analizei rezultatelor obținute în anul școlar precedent — se numără și „perfecționarea activității de conducere, a muncii de îndrumare și control, și optimizarea actului decizional la nivelul inspectoratului școlar și al unităților de învățământ, prin aplicarea, cu consecvență, a principiilor conducerii științifice, în vederea creșterii calității întregii munci de instrucție și educație și îndeplinirii exemplare a hotărârilor privind generalizarea învățământului de 12 ani“. Realizarea acestui obiectiv — ca și a celorlalte incluse în plan — presupune, fără îndoială, și perfecționarea muncii de organizare. De fapt, în funcție de conținutul obiectivelor, conducerea inspectoratului a stabilit principalele activități care urmează să se desfășoare în cadrul diferitelor compartimente — ierarhizându-le în ordinea importanței —, metodele și procedeele adecvate pentru îndeplinirea lor în termenele fixate și la un nivel calitativ superior, precum și responsabilitățile care revin membrilor colectivului, repartizând rațional încercările de sarcini. În același timp, ținând seama de obiectivele majore ale învățământului, de complexitatea procesului instructiv-educativ, de resursele umane și materiale existente în județ, de necesitatea adaptării organizării la noile intrări — elevi, cadre didactice, directori (cu precădere în etapa de început a anului școlar), ca și de cea a folosirii integrale a capacităților de muncă, inspectoratul școlar acordă o atenție din ce în ce mai mare realizării unui sistem informațional, care să determine circulația continuă a informației, a celei externe, dar mai ales a informației interne (verticale — descendente, ascendente — și laterale). Din acest punct de vedere, Inspectoratul Școlar al Județului Bihor poate oferi un model de strategie a comunicării cu unitățile din sistem, bazat pe crearea unor puncte centrale, de preluare și stocare a informațiilor în vederea prelucrării și valorificării lor ulterioare. Aceste puncte, fixe, care asigură o informare permanentă a sistemului conducător (inspectoratul) de către sistemul condus (unitățile de învățământ din județ) sunt cabinetele specializate pe domenii, organizate în incinta inspectoratului: cabinetul directorului de școală, cabinetul școlii școlare, cabinetul de orientare școlară și profesională, cabinetul de educație materialist-științifică (în fază de definitivare) și biblioteca (în special, sursă de documentare). După cum se poate constata, îndeosebi primul cabinet menționat stabilește o legătură statornică între structura organizatorică și informație; modul în care este conceput — ca centru de întindere a direcțiilor unităților școlare din județ în vederea efectuării unor instruiți și schimburi de experiență (pe sectoare) și, în același timp, ca spațiu de colectare și depozitare a informațiilor — impulsionează „sistemele porționale“ (școlile) să furnizeze informațiile necesare organismului ierarhic superior (inspectoratul) în planificarea, organizarea, îndrumarea și controlul întregii activități din învățământul județului, în adoptarea măsurilor de optimizare sau de corectare a acestora, în luarea

deciziilor, cu alte cuvinte, în exercitarea tuturor funcțiilor conducerii științifice. Pentru ca informațiile primite să poată fi utilizate eficient — prin analiza și prelucrarea lor în vederea actului decizional — ele trebuie să fie utile, adică actuale, oportune, exacte și, totodată, să fie transmise corect. Aceste cerințe sunt asigurate de instrumentele de lucru cu care operează cabinetul: fișe informaționale și documente școlare, introduse în mape. Fișele sunt, în general, grupate pe tipuri de activitate sau pe aspecte relevante pentru activitatea școlii. De exemplu, fișele care trebuie să reflecte cadrul general de organizare a școlilor dintr-o comună se referă la rețeaua unităților de învățământ, organizarea acestora, baza lor didactică-materială, consiliul local de coordonare al educației și învățământului; la ele se adaugă o schiță monografică pentru fiecare unitate. Sau, aspectele privind resursele umane ale școlii sunt oglindite în fișe despre populația școlară, situația elevilor nescolarizați, realizarea planului de școlarizare, încadrarea unității respective, fluctuația cadrelor didactice, situația cadrelor didactice care fac navetă, situația distincțiilor și a sancțiunilor. Informarea referitoare la activitatea de perfecționare la nivelul școlii se realizează prin intermediul fișelor cu privire la: planul anual de perfecționare, organizarea perfecționării prin activitate metodică din școală (comisiile și catedre) și din afara școlii (cercuri pedagogice, schimburi de experiență, manifestări științifice), perfecționarea prin grade didactice, mijloace de învățământ create în școală. Alte fișe sintetizează informațiile despre participarea elevilor la activitățile culturale-artistice și sportive, îndeosebi la cele desfășurate în cadrul Festivalului Național „Cântarea României“ și al Daciadei; la concursurile școlare, la cercurile tehnico-aplicative și științifice; despre preocupările de cercetare pedagogică și științifică a cadrelor didactice, despre zilele școlii. Mai există fișe de evidență a laboratoarelor și cabinetele dintr-o unitate, a loturilor, fermelor agricole și atelierelor școlare; a excursiilor și taberelor pentru elevi. Gruparea fișelor pe forme de activitate nu este imuabilă; acestea pot „circula“ întregind informația altui compartiment de activitate, în funcție de etapa anului școlar sau de probleme care interesează în mod deosebit la un moment dat. Datele pe care le oferă fiecare fișă sunt fie sintetice, exprimate numeric, fie concrete (nominalizări, titluri, aprecieri, observații). Iată spre exemplu, ce informație solicită fișa orientării școlare și profesionale a absolvenților: școala, anul; clasa; numărul absolvenților școlarizați în localitate, în județ, în afara județului; tipuri de licee și școli profesionale la care s-au înscris; încadrarea în producție (în localitate, în județ, în afara județului); tipul de învățământ superior la care s-au înscris; necuprinsi și neincadrati în muncă. Un alt exemplu — fișa inspecțiilor școlare: școala, data, felul inspecției, durata, obiectivele inspecției, cine a efectuat, cu sau fără proces verbal (da/nu), calificativele acordate: Fb., B., S., NS.).

Documentele școlare solicitate sunt: de analiză (rapoarte de activitate, bilanțuri, dări de seamă), de planificare (planul general de muncă al școlii, planurile comisiilor metodice), de organizare (organigrame, programe, regulamentul de ordine interioară), de îndrumare și control (proces-verbale ale inspecțiilor din cadrul școlii). Ceea ce trebuie precizat este că, prin mobilierul său, adecvat scopului ur-

mărit, cabinetul directorului de școală permite depozitarea acestor informații pe unități de învățământ, fiecare dintre ele dispunând de un sertar (nominalizat), în care se găsesc mapele destinate fișelor completate și documentelor școlare. Acest lucru, așa cum mi-a confirmat inspectorul școlar general al județului Bihor, prof. Viorica Piscoi, facilitează posibilitatea urmăririi consecvențe a procesului de învățământ, accentuarea viziunii globale asupra acestuia, analiza și prelucrarea informațiilor, semnalizează, prin conexiune inversă, factorii perturbatori, erorile, deficiențele, asigurând exercitarea funcției de reglare-autoreglare, impune creșterea responsabilității organelor colective de conducere din școli și a cadrelor didactice și contribuie la perfecționarea activității de conducere a inspectoratului școlar.

Și celelalte trei cabinete, menționate mai sus, îndeplinesc o importantă funcție informativă, aportul lor la circulația informației în ambele sensuri — de la factorul de decizie la cel de execuție și invers —, atât a celei curente, operative, legate de organizarea procesului de îndrumare și control, de orientare școlară și profesională, de educație materialist-științifică, cât și a informației specializate, psihopedagogice, metodice, sau cu privire la conținutul propriu-zis al activităților respective. De exemplu, în cabinetul inspecției școlare sunt afișate panouri care reflectă programarea activităților de îndrumare și control ale inspectoratului pentru anul școlar în curs, și pentru întregul cincinal, precum și realizarea celor planificate în anii anteriori, fiecare tip de activitate (control frontal, tematic, în brigadă complexă sau efectuat de organele centrale), fiind reprezentat printr-o anumită culoare. Alături de ele, o hartă a județului prezintă rețeaua tuturor unităților de învățământ. Cabinetul de orientare școlară și profesională — de a cărei organizare răspund direct inspectorul școlar cu muncă educativă, prof. Florica Ștefănescu și prof. Marilena Timofte, metodică a inspectoratului — pune la dispoziția profesorilor dirigenți rețeaua liceelor din județ, date cu privire la întreprinderile aparținând domeniilor prioritare ale economiei județului, modele de alcătuire

a planului de muncă pentru comisia dirigenților din școală, planul Comisiei centrale de orientare școlară și profesională tematic orientative pentru lectorate cu părinții și orele de dirigenție, liste bibliografice, ghidul de informare pentru orientare școlară și profesională.

— Desigur, precizează inspectorul școlar general, organizarea cabinetele din cadrul inspectoratului poate fi îmbunătățită. Ele înseamnă un prim pas (sigur și important, adaug eu) în direcția realizării unui adevărat sistem informațional, proiect care presupune timp, muncă bine organizată, inițiativă și cadre competente. Pasul următor îl constituie înființarea unor cabinete asemănătoare cu cel al directorului de școală, în toate unitățile de învățământ, începând cu cele mai mari, cabinete care vor înlesni, în primul rând, culegerea și prelucrarea informațiilor oferite de compartimentele organizatorice din școală, dar și a celor transmise de inspectoratul școlar.

Acest proiect mă trimite cu gândul la interrelația organizare-informație-decizie, care evidențiază faptul că informația utilă, bine stăpinită și bine orientată este, în același timp, rezultat și premisă a unei riguroase organizări, precum și sursă a unor decizii optime. Iar o zi petrecută în Inspectoratul Școlar al Județului Bihor mă convinge că, în general proiectele sale, despre care îmi vorbește și inspectorul școlar general adjuncț, prof. Ioan Dersidan, au toate șansele de a se transforma în fapte și împliniri. De altfel, rezultatele obținute până în prezent pe linia promovării conducerii științifice, judici-oasă organizare, implicarea activă a tuturor inspectorilor școlari în îndeplinirea responsabilităților ce le revin, spiritul de echipă care caracterizează activitatea acestora, și, nu în ultimul rând, autoritatea morală, profesională și politică, exigența, tactul și receptivitatea la nou ale inspectorului școlar general, prof. Viorica Piscoi, sunt toate garanții sigure ale unor remarcabile reușite și în viitor. Același garanții le oferă și o serie de unități de învățământ din județ, la citeva dintre ele urmând să mă refer în continuare acestui articol, în numărul viitor al revistei noastre.

VALERIA BACIU

Un valoros cabinet de informare și documentare

Comitetul Sindicatului Învățământ și Comisia județeană pentru activitatea sindicatelor din învățământ Iași, în colaborare cu Inspectoratul Școlar Județean Iași și cu Muzeul Teatrului din Iași au amenajat, pentru cadrele didactice, la sediul sindicatului, un cabinet de informare și documentare, dedicat studiului operii eminesciene.

Într-un cadru organizat, pe baza unui plan tematic, urmărind cronologic viața și opera lui Mihai Eminescu, cabinetul conține aparate audio-vizuale, discuri și benzi magnetice cu înregistrări din fonoteca de aur, volume din opera lui Mihai Eminescu, lucrări de critică literară. Tot aici, se află materiale metodice și de informare în sprijinul studierii în școală a operii eminesciene.

În cadrul cabinetului se organizează activități de informare, documentare, schimburi de experiență, mese rotunde, expoziții de carte, dezbateri pentru cadrele didactice și pentru elevi. De pildă, cu oca-

zia schimbului de experiență al președinților sindicatelor învățământ din mai multe județe, recent, s-a desfășurat în acest cabinet simpozionul „Mihai Eminescu — omul deplin al culturii române“, cu participarea prof. univ. dr. Constantin Ciopraga și a cercetătorului în istorie dr. Al. Zub. Cu această ocazie, s-a inaugurat și expoziția de artă plastică a profesoarei Adina Berneagă, de la Liceul Sanitar din Iași.

Profesorii de limba și literatura română, participanți la cursul cu tema „Studiul operii lui Eminescu în școală“, desfășurat la Iași, au asistat, în cadrul cabinetului, la acțiuni interesante și la vernisajul expoziției de tapiserie a profesoarei Lazăr Gabriela, de la Liceul Pedagogic din Iași, având ca generic versul eminescian: „Să smulg un sunet din trecutul vieții“.

Prof. VALERIA HERȚA
Școala din comuna Dancu,
județul Iași

Adunările și conferințele de dări de seamă și alegeri

În perioada următoare, vor avea loc, la nivelul grupelor sindicale, al organizațiilor sindicale de secție, precum și al comitetelor sindicale din unitățile de învățământ din întreaga țară, adunările și conferințele de dări de seamă și alegeri. Evenimente cu profunde rezonanțe în viața de organizație, adunările și conferințele vor prileji analize responsabile, în spirit critic și autocritic, ale activității desfășurate de sindicate de la precedentele alegeri până în prezent. Ele vor stabili, de asemenea, măsuri concrete privind îmbunătățirea muncii sindicale, în spiritul orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, formulate în Tezele din aprilie, al hotărârilor Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului.

Adunările și conferințele de dări de seamă și alegeri se desfășoară în perioada 17 octombrie — 10 noiembrie a.c., la grupele și organizațiile sindicale din învățământ.

Ordinea de zi cuprinde: 1. Dare de seamă asupra activității desfășurate de organizațiile și organele sindicale de la alegerile precedente, pentru mobilizarea oamenilor muncii din grădinițe, școli și licee, în vederea îndeplinirii exemplare a tuturor sarcinilor, a hotărârilor de partid și de stat în domeniul învățământului, a indicațiilor și orientărilor de înestimabilă valoare teoretică și practică, formulate în cuvântările și expunerile to-

varășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului; 2. Dare de seamă privind activitatea în rîndul femeilor (dacă există comisii de femei); 3. Raportul comisiei de cenzori (unde există comisii de cenzori); 4. Alegerea organului sindical; 5. Alegerea comisiei de cenzori; 6. Alegerea comisiei pentru activitatea în rîndul femeilor; 7. Alegerea delegaților și desemnarea candidaților pentru organele superioare sindicale; 8. Proiectul planului de măsuri politico-organizatorice, în vederea realizării exemplare a sarcinilor ce revin organelor și organizațiilor sindicale din documentele Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, din tezele, orientările și indicațiile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 29 aprilie a.c., la celelalte ședințe ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. și la plenaryle Comitetului Central al partidului.

Adunările și conferințele de dări de seamă și alegeri din acest an sînt, de asemenea, un prilej de a dovedi atașamentul oamenilor școlii pentru politica partidului și statului nostru în domeniul învățământului, precum și angajamentul acestora de a obține rezultate tot mai valoroase în educarea comunistă, pentru muncă și viață, a tinerei generații.

A. V.